

Projekt

z dnia 18 sierpnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

Projektodawca :Wójt Gminy

Referent: Kierownik GOPS

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY RADZANOWO**

z dnia 18 sierpnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radzanowo na lata 2025-2030”

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2024r., poz. 1283 z póź. zm.) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r., poz. 1465 z póź. zm.) Rada Gminy Radzanowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radzanowo na lata 2025-2030”, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały. Dokumentem uzupełniającym Strategii jest „Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Radzanowo”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radzanowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY RADZANOWO
NA LATA 2025-2030

Radzanowo, lipiec 2025 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Podstawy prawne opracowania Strategii	6
1. Główne ramy prawne	6
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	8
II. Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	16
1. Proces uspołeczniania	16
2. Słownik pojęć	16
III. Wizja, misja oraz cel strategiczny	17
IV. Charakterystyka środowiska społecznego	18
Informacje ogólne	18
Struktura ludności	19
Edukacja i wychowanie	19
Pomoc społeczna	20
Rynek pracy	20
V. Diagnoza Problemów Społecznych	22
1. Badania	22
2. Wnioski z Diagnozy	22
3. Rekomendacje	24
4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych	27
VI. Analiza SWOT oraz dane prospektywne	29
1. Analiza SWOT	29
2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)	35
Pomoc społeczna	35
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	36
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	36
VII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	37
1. Cele główne strategii.	37
2. Cele operacyjne i ich realizacja	39
VIII. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	49

IX. System zarządzania i aktualizacji strategii.	51
Podmioty zarządzające realizacją strategii.....	51
Ramy finansowe Strategii.....	51
Instrumenty realizacji strategii	53
Monitoring i ocena wdrażania strategii	53
Załącznik nr 1 – wykaz podmiotów ekonomii społecznej.....	56

WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę, ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie – społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Gmina tworzy Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
- wsparcie dla rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz od uzależnień behawioralnych,
- wsparcie w problemach dot. zdrowia psychicznego.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym

poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które ją dotyczą.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym”, co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.). Ustawa ta określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 323 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673);

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 83);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 44 ze zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 917);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491 ze zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1576);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 738);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1335);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r., poz. 1429 ze zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1512).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego, czy finansów publicznych (m.in.: Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, czy ustawa o finansach publicznych).

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej przedstawiono sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno- gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania Państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.
2. Polska Cyfrowa.
3. Kapitał ludzki.
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski.

1. Rozwój regionalny.

2. Transport.

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

1. Kapitał społeczny.
2. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego

z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej, niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych, obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- 1) Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
- 2) Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- 3) Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. SRKL obejmuje 4 cele szczegółowe:

- 1) Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;

- 2) Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- 3) Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- 4) Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.
- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.
- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób

młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno- programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych

w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych, jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku, została opracowana na podstawie doświadczeń z realizacji poprzednich strategii oraz identyfikacji problemów, które ujawniły się w trakcie poprzedniego i bieżącego okresu programowania Unii Europejskiej. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju.

Strategia zawiera długofalową wizję rozwoju województwa mazowieckiego, w myśl której Mazowsze do roku 2030, stanie się regionem spójnym terytorialnie, konkurencyjnym, innowacyjnym, zapewniającym mieszkańcom bardzo dobre warunki życia. Z uwagi na duże zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa mazowieckiego, konieczne jest prowadzenie polityki zmniejszającej te dysproporcje.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030

Misją samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej jest dążenie do wzmacniania kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego na Mazowszu oraz zapewnienie większej spójności społecznej przez rozwój inwestycji społecznych. Z kolei wizja to założenie, że Mazowsze będzie obszarem, którego mieszkańcy cieszą się wysoką jakością życia oraz aktywnie uczestniczą w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym. W razie trudnej sytuacji życiowej mogą zaś uzyskać niezbędną pomoc i wsparcie.

W Strategii tej określono 3 Cele Szczegółowe:

1. Zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych poprzez wdrażanie programów i projektów na rzecz ogółu mieszkańców i wybranych grup (w tym mniejszości narodowych i etnicznych) oraz sprawne realizowanie polityki społecznej na Mazowszu.
2. Deinstytucjonalizacja i rozwój spersonalizowanych, zintegrowanych usług społecznych, w tym o charakterze środowiskowym.
3. Inwestycje w służby społeczne oraz zawody pomocowe. Poprawa wizerunku pomocy społecznej.

II.PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Radzanowo, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Wobec powyższego, mając również na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wizja została sformułowana w następujący sposób:

Radzanowo – gmina dążąca do zapewnienia bezpieczeństwa i wysokiego standardu życia mieszkańców, dostosowana do bieżących potrzeb społecznych.

Misję Gminy Radzanowo, wobec przedstawionej wizji, a także dotychczas prowadzonych działań, należy przedstawić następująco:

Radzanowo – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, która:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy społeczne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną, zwłaszcza dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami (a także ich opiekunów);
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.

Celem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją oraz misją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary. Urzeczywistnieniem będzie wskazanie odpowiednich Celów Strategicznych i powiązanych z nimi kierunków działania.

IV.CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Radzanowo ³ ma 8 730 mieszkańców, z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców wzrosła o 23,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,0 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Radzanowo zawarli w 2023 roku 33 małżeństw, co odpowiada 3,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. 28,2% mieszkańców gminy Radzanowo jest stanu wolnego, 57,2% żyje w małżeństwie, 5,3% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,1% to wdowy/wdowcy.

Gmina Radzanowo ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -18. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,07 na 1000 mieszkańców gminy Radzanowo. W 2023 roku urodziło się 53 dzieci, w tym 41,5% dziewczynek i 58,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,66 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz porównywalny do współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2023 roku zarejestrowano 156 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 85 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Radzanowo 71.

61,0% mieszkańców gminy Radzanowo jest w wieku produkcyjnym, 20,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W zasobie Gminy znajduje się 16 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni użytkowej 625 m².

³ Część danych wskazanych w podrozdziale „Informacje ogólne” pochodzi z portalu www.polskawliczbach.pl

STRUKTURA LUDNOŚCI

Struktura ludności zaprezentowana została w formie tabelarycznej, z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny.

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2023 rok – 8 234			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	1629	789	840
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	5198	2446	2752
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1407	920	487
2024 rok – 8 266			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	1643	797	846
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	5184	2436	2748
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1439	934	505

Źródło: dane własne Gminy.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Struktura placówek oświatowych. Brak placówek ponadpodstawowych.

Liczba placówek	2023/2024	2024/2025
Placówki wychowania przedszkolnego	3	3
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	291	306
Szkoły podstawowe	2	2
Uczniowie szkół podstawowych	526	514

Dane – Gmina Radzannowo.

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2023 ROK	2024 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	85	69
LICZBA RODZIN	167	202
LICZBA OSÓB W RODZINACH	460	487

Dane – GOPS.

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie (dalej jako: GOPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących ilości osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (strona 21).

Poza GOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

RYNEK PRACY

	2023 ROK		2024 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	235	149	205	122
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	36	25	42	27

Dane – Powiatowy Urząd Pracy.

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2023 rok			2024 rok		
UBÓSTWO	53	130	1,57	51	125	1,50
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	14	76	0,92	15	84	1,00
BEZDOMNOŚĆ	2	3	0,04	2	3	0,03
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	35	66	0,79	33	79	0,94
BEZRADNOŚĆ	13	41	0,49	19	63	0,75
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	46	86	1,04	20	126	1,51
ALKOHOLIZM	16	31	0,37	14	25	0,30
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	1	1	0,01	2	3	0,03

V. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Badania

Na terenie gminy Radzanowo, w I kwartale 2025 r., zostały przeprowadzone badania diagnozujące problemy społeczne, których efektem jest diagnoza „*Postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Radzanowo*”. Celem podjętych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy. Badany obszar dotyczył przede wszystkim takich zagadnień jak: warunki życia, ubóstwo, sytuacja osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych, bezrobocie, wykluczenie społeczne, uzależniania i przemoc domowa, sytuacja osób starszych, a także przyczyny problemów społecznych.

Zróżnicowany dobór próby, umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. W badaniu łącznie udział wzięło 253 osób (dorosłych mieszkańców).

Z uwagi na obszerny charakter dokumentu Diagnozy, w dalszej części niniejszego Rozdziału przedstawiono jedynie wnioski oraz rekomendacje, zawarte w opracowanej Diagnozie.

2. Wnioski z Diagnozy

Na podstawie przeprowadzonego badania społecznego dotyczącego mieszkańców Gminy Radzanowo można wyciągnąć kilka kluczowych wniosków dotyczących jakości życia, problemów społecznych oraz wyzwań, przed którymi stoi społeczność lokalna.

W pierwszej kolejności należy odnotować, że zdecydowana większość respondentów oceniła aktualne warunki życia w gminie pozytywnie – 39,53 % wskazań przypada na ocenę „dobre”, a kolejne 30,83 % na „raczej dobre”. Jednocześnie aż 20,95 % badanych określiło sytuację jako „średnią”, natomiast negatywne opinie („złe” i „bardzo złe”) łącznie stanowiły jedynie 1,19 % wszystkich wskazań. W związku z tym rekomenduje się kontynuację dotychczasowych działań utrzymujących wysoki poziom podstawowych usług komunalnych oraz intensyfikację działań w obszarach, które skłaniają znaczną grupę mieszkańców do oceny warunków życiowych jako przeciętnych.

Analiza czynników determinujących trudne warunki życia ujawniła, że najpowszechniej wskazywanymi przyczynami są niezaradność życiowa (52,57 %) oraz alkoholizm (50,99 %), co wymaga wzmocnienia programów edukacyjno-profilaktycznych oraz wsparcia psychologicznego dla osób zagrożonych tymi zjawiskami. Ponadto istotny odsetek respondentów (33,99 %) uznał bezrobocie za główną przyczynę trudności, a 30,83 % wskazało na długotrwałe lub ciężkie choroby, co uzasadnia konieczność koordynacji polityki rynku pracy z programami zdrowotnymi i socjalnymi.

Odnosząc się do skali ubóstwa, warto podkreślić, że zaledwie 14,62 % badanych nie zetknęło się w swoim otoczeniu z rodzinami borykającymi się z ubóstwem, podczas gdy 41,90 % respondentów oceniło problem jako umiarkowanie rozpowszechniony, a 26,88 % stwierdziło jego istnienie w postaci pojedynczych przypadków. W związku z powyższym rekomenduje się pogłębienie monitoringu potrzeb socjalnych oraz promocję instrumentów wsparcia finansowego dla najbardziej potrzebujących grup społecznych.

Ponadto stopień zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych został oceniony jako dostateczny przez 36,76 % respondentów, natomiast zaledwie 9,88 % uznało działania za bardzo dobre, a 16,60 % – za niewystarczające. Realizowane inicjatywy należy zatem nie tylko wzmacniać merytorycznie, lecz także lepiej komunikować społeczeństwu, aby poprawić świadomość mieszkańców na temat prowadzonych projektów i podnieść ogólny poziom zaufania do służb samorządowych.

W zakresie zadowolenia z poszczególnych obszarów funkcjonowania gminy mieszkańcy najwyżej oceniają dostęp do informacji o wydarzeniach (64,03 %), warunki mieszkaniowe (63,64 %), organizację imprez cyklicznych (62,45 %) oraz dostęp do Internetu (56,13 %), co świadczy o sprawnym systemie komunikacji i rozwoju infrastruktury cyfrowej. Natomiast dostęp do opieki zdrowotnej został oceniony negatywnie przez 56,92 % badanych, co wymusza pilną rewizję infrastruktury medycznej oraz koordynację świadczeń specjalistycznych w celu skrócenia czasu oczekiwania na konsultacje i poprawy jakości usług.

W odniesieniu do sytuacji osób niepełnosprawnych aż 58,50 % mieszkańców zadeklarowało brak wystarczającej wiedzy na temat oferty pomocy, a 31,23 % uznało ją za niewystarczającą. Jedynie 1,58 % było zdecydowanie zadowolonych z poziomu

wsparcia, co wskazuje na potrzebę zwiększenia dostępności informacji o programach rehabilitacyjnych oraz wzmocnienia promocji usług dla tej grupy .

Analiza problemów seniorów uwidoczniła, że aż 78,66 % respondentów uznało samotność za najpoważniejsze wyzwanie, zaś 77,08 % – problemy zdrowotne. W tej sytuacji konieczne jest rozszerzenie form wsparcia międzypokoleniowego, w tym rozwój dziennego domu pomocy oraz wolontariatu społecznego, które umożliwią osobom starszym aktywny udział w życiu społeczności lokalnej .

Wreszcie w obszarze negatywnych zjawisk dotyczących dzieci i młodzież w gminie dominują uzależnienia od komputera i Internetu (69,57 %) oraz przemoc rówieśnicza (61,66 %). Dla przeciwdziałania tym zjawiskom rekomenduje się wdrożenie programów edukacyjnych dotyczących zdrowego korzystania z technologii oraz kompleksowej profilaktyki agresji we współpracy z placówkami oświatowymi .

3. Rekomendacje

Na podstawie analizy wyników badań ustalono katalog problemów i niezaspokojonych potrzeb, w odniesieniu, do których wskazane byłoby podjęcie stosownych działań. Celem sprostania oczekiwaniom mieszkańców i poprawy jakości ich życia zaleca się:

Rozbudowa i modernizacja systemu opieki zdrowotnej

W związku ze zgłaszanymi trudnościami w dostępie do świadczeń medycznych na terenie Gminy Radzanowo konieczne jest opracowanie wieloletniego planu inwestycyjnego. Powinien on koncentrować się na wzmocnieniu lokalnej infrastruktury zdrowotnej poprzez rozwój i modernizację istniejących Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej (NZOZ), których na terenie gminy działają obecnie dwa. Biorąc pod uwagę, że najbliższe poradnie specjalistyczne znajdują się w mieście Płock, plan powinien również uwzględniać działania zmierzające do poprawy dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej dla mieszkańców – np. poprzez uruchamianie punktów konsultacyjnych lub systemów teleporad. Równocześnie zaleca się wdrożenie mechanizmu monitorowania czasu oczekiwania na świadczenia medyczne, co pozwoli na bieżącą ocenę efektywności podejmowanych działań i może stanowić podstawę do negocjacji z Narodowym Funduszem Zdrowia w sprawie przyznania dodatkowych kontraktów na świadczenia zdrowotne.

Wzmocnienie oferty pomocy społecznej i wsparcia materialnego

Rekomenduje się rozwijanie działań wspierających rodziny w trudnej sytuacji życiowej, uwzględniających szerokie spektrum potrzeb – takich jak doradztwo zawodowe, wsparcie psychologiczne czy pomoc w sytuacjach losowych.

Wdrożenie programu profilaktyki uzależnień i wsparcia psychologicznego

W odpowiedzi na identyfikowane w badaniu przyczyny pogorszenia sytuacji życiowej, takie jak niezaradność życiowa i alkoholizm, wskazane jest uruchomienie interdyscyplinarnego programu profilaktyki uzależnień. Program powinien łączyć działania edukacyjne realizowane w środowisku szkolnym i lokalnym z dostępem do bezpłatnych konsultacji psychologicznych oraz terapii. Zaleca się nawiązanie partnerstwa z organizacjami pozarządowymi oferującymi wsparcie terapeutyczne oraz utworzenie mobilnych zespołów interwencyjnych dla osób wymagających natychmiastowej pomocy.

Aktywizacja zawodowa i koordynacja rynku pracy

W związku ze stosunkowo niewielką liczbą osób bezrobotnych w gminie (211 osób), działania w zakresie aktywizacji zawodowej powinny koncentrować się przede wszystkim na wsparciu osób długotrwale bezrobotnych oraz mających trudności z powrotem na rynek pracy. Rekomenduje się organizację lokalnych inicjatyw o mniejszej skali, takich jak spotkania rekrutacyjne z konkretnymi pracodawcami oraz kursy zawodowe dostosowane do zapotrzebowania lokalnych firm. Zasadne jest także uruchomienie szkoleń przekwalifikujących finansowanych ze środków europejskich, które pozwolą uczestnikom zdobyć kompetencje poszukiwane na rynku pracy. W celu koordynowania tych działań warto wyznaczyć osobę odpowiedzialną za współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami oraz monitorowanie efektywności podejmowanych inicjatyw, funkcjonującą w ramach już istniejących struktur gminnych.

Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Ze względu na zgłaszane bariery architektoniczne oraz utrudniony dostęp do transportu publicznego, konieczne jest przeprowadzenie audytu dostępności obiektów

użyteczności publicznej, przystanków oraz ciągów komunikacyjnych. Na podstawie jego wyników należy opracować harmonogram działań obejmujący montaż pochylni, wind, nawierzchni bezprogowych oraz instalację informacji w alfabecie Braille'a.

Rozwój usług środowiskowych dla seniorów

Uwzględniając problem samotności oraz rosnące potrzeby zdrowotne osób starszych w Gminie Radzanowo, wskazane jest dalsze wzmacnianie środowiskowych form wsparcia dostosowanych do specyfiki gminy wiejskiej. Rekomenduje się kontynuację i rozwój działań realizowanych w ramach Programu Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością dla jednostek samorządu terytorialnego (AOON – edycja 2025), który odpowiada na potrzeby opiekunów i osób niesamodzielnych. Warto również wspierać i rozwijać aktywność istniejących już struktur i inicjatyw społecznych, takich jak Uniwersytet Trzeciego Wieku, Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Chór „Złota Jesień” oraz organizacje pozarządowe, w tym Koła Gospodyń Wiejskich, które odgrywają istotną rolę w integracji i aktywizacji seniorów. Te podmioty oferują mieszkańcom liczne formy uczestnictwa w życiu społecznym — od zajęć edukacyjnych i kulturalnych po wspólne wyjazdy i działania międzypokoleniowe. Z uwagi na braki lokalowe, które obecnie uniemożliwiają utworzenie dziennego domu pomocy, wskazane jest rozważenie w przyszłości możliwości organizacji mobilnych form wsparcia lub partnerskiej współpracy z instytucjami z sąsiednich gmin. Działania te powinny wzmacniać lokalną sieć wsparcia oraz przeciwdziałać izolacji osób starszych.

Profilaktyka w obszarze dzieci i młodzieży

W odpowiedzi na narastające problemy związane z uzależnieniami od nowych technologii oraz przemocą rówieśniczą, zaleca się opracowanie i wdrażanie spójnych działań edukacyjno-profilaktycznych na poziomie szkół. Kluczowe znaczenie mają warsztaty rozwijające kompetencje cyfrowe, umiejętność radzenia sobie z emocjami, rozwiązywania konfliktów oraz wspierające mediacje rówieśnicze. Działania te powinny być realizowane we współpracy z pedagogami i psychologami szkolnymi oraz dostosowywane do lokalnych uwarunkowań. Wskazane jest również prowadzenie corocznej ewaluacji podejmowanych działań, pozwalającej na ocenę ich skuteczności i planowanie dalszych form wsparcia.

4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, Strategia zawiera również określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy zwrócić uwagę, że podmiotami ekonomii społecznej, zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej) są:

- 1) spółdzielnie socjalne,
- 2) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- 3) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,
- 4) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
- 5) organizacje pozarządowe⁴,
- 6) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – to znaczy:
 - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
 - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
 - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie

⁴ Organizacje pozarządowe o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych

przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Z kolei usługi społeczne wymienione w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oznaczają działania z następujących zakresów:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałaniu bezrobocia,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Podmioty ekonomii społecznej, które zarejestrowane są na terenie Gminy Radzanowo zostały wymienione w Załączniku nr 1 do niniejszej Strategii. Podmioty te wykonują usługi społeczne praktycznie we wszystkim obszarach, przede wszystkim jednak z zakresu: wspierania rodziny, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej. Dotychczasowa ich działalność stanowi istotne wsparcie w realizacji wskazanych usług przez Gminę Radzanowo. Wskazane podmioty są dobrze przygotowane do realizacji wymienionych usług społecznych, posiadają odpowiednie zasoby, przede wszystkim kadrowe oraz sprzętowe. W konsekwencji należy pozytywnie ocenić ich zdolność do dalszej realizacji wykonywanych zadań, stanowiących wymienione usługi społeczne.

VI. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dobre funkcjonowanie GOPS – skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy – działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej – zaangażowanie w pracę pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – duża wiedza pracowników GOPS, chęć nabywania nowych kwalifikacji oraz doświadczenia, nowej i szerszej wiedzy, aby jeszcze skuteczniej pomagać i wspierać – mobilność i elastyczność pracowników GOPS – dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie Gminy – aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego – dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,	– brak wystarczającej ilości środków finansowych, które umożliwiły odbywanie większej ilości szkoleń pracownikom GOPS – duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej – brak instytucji wspierających działanie systemu pomocy społecznej - mieszkania chronione, czy placówka Wsparcia Dziennego – niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej – pojawiające się nowe problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników, – braki kadrowe, – brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych, – niewielka ilość organizacji pozarządowych wspierających instytucje samorządowe w rozwiązywaniu problemów społecznych

– dostęp do bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców Gminy – akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemami – dobra współpraca przy realizacji działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – Zespół Interdyscyplinarny	
SZANSE	ZAGROŻENIA
– niewielkie natężenie problemów społecznych na terenie gminy, co może wpłynąć na szybsze ich rozwiązywanie lub minimalizowanie negatywnych skutków, – dostępność środków finansowych na wspieranie inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, – istnienie instytucji pomocy i integracji społecznej z wykwalifikowaną kadrą, gwarantującą skuteczność podejmowania działań strategicznych oraz prawidłowa koordynację działań, – dobre rozeznanie środowiska w zakresie istniejących problemów społecznych, co umożliwi niezwłoczne podejmowanie inicjatyw i właściwe przygotowanie odpowiednich działań.	– wzrost liczby osób starszych, wymagających wsparcia, – konieczność ponoszenia kosztu opieki instytucjonalnej świadczonej dla osób starszych, co znacząco obciąża budżet gminy, – odległości pomiędzy siedliskami mieszkańców, powodujące zwiększenie kosztu dojazdu do tych osób, – mała liczba osób chętnych do wykonywania zatrudnienia w usługach na rzecz osób wymagających wsparcia, – brak pozytywnych wzorców w rodzinie, – stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej – brak stabilności w finansowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, – podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi – realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych.	– brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym, – utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania, – słabo rozwinięty wolontariat w ramach pracy z dziećmi na terenach wiejskich – niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych – brak grup samopomocowych (AA, DDA)
SZANSE	ZAGROŻENIA
– pozyskiwanie dodatkowych środków krajowych i unijnych – zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywania w miejscach publicznych – zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywania w miejscu publicznym	– niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy – brak pozytywnych wzorców w rodzinie oraz przenoszenie złych zachowań z pokolenia na pokolenie – „dziedziczenie” uzależnień – brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży

– możliwość finansowania zadań w zakresie uzależnień behawioralnych	
EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– doświadczenie instytucji powoływanych do wspierania mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych, – znajomość środowiska oraz norm i wartości społecznych ważnych dla lokalnej współpracy, – bardzo dobra baza materialna placówek oświatowych, z dostępem do internetu, – umiejętność pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć adresowanych do społeczności lokalnej, – potencjał kadrowy niezbędny do realizacji tych przedsięwzięć, – wiedza, doświadczenie i umiejętności działania na rzecz społeczności lokalnej, identyfikowania i zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców, – udział szkół w projektach finansowanych ze środków zewnętrznych, – podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społecznej	– słabo rozwinięty wolontariat młodzieżowy – brak spotkań edukacyjnych dla osób starszych dotyczących specyfiki potrzeb sposobów realizacji związanych z wiekiem – niewystarczający dostęp do psychologa – ograniczona dostępność placówek oświatowych w godzinach popołudniowych, – niewielki udział wydatków rzeczowych w budżetach szkół, – ograniczona oferta rekreacyjna dla młodzieży

– dobra współpraca pomiędzy instytucjami oświatowo – społecznymi, – nauka w systemie jednozmianowym, – dobre zaplecze sportowe przy szkołach	
SZANSE	ZAGROŻENIA
– pozyskiwanie środków na realizację zadań, szkoleń i innych ze źródeł zewnętrznych (UE, konkursy, projekty) – pozyskiwanie środków zewnętrznych – napływ nowych mieszkańców – aktywność społeczności gminy – realizowanie nowych projektów sportowo-rekreacyjnych	– niż demograficzny, wraz ze starzeniem się społeczeństwa – niska świadomość edukacyjna, – rozmieszczenie terytorialne gminy, mające wpływ na wybór przez rodziców uczniów szkoły innej niż gminna, – wyjazd młodzieży do większych miast,

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

- Poprawa bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców nie posiadających dochodów własnych lub posiadających dochody niewystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych (w tym żywieniowych, mieszkaniowych) oraz przeciwdziałanie bezrobociu, bezdomności mieszkańców.
- Wzmocnienie roli i funkcji rodziny, zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieciom i młodzieży wychowującym się w tych rodzinach.
- Wspieranie w uzyskaniu dostępu do zróżnicowanych usług opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych niezbędnych osobom w wieku starszym i niepełnosprawnym poprzez m. in. upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
- Zwiększenie działań ukierunkowanych na pomoc osobom starszym.
- Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej różnych form przemocy.
- Zwalczanie przemocy domowej poprzez m. in. kierowanie ofiar przemocy do instytucji pomocowych, a sprawców przemocy do udziału w programach pomocowych (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia pracy socjalnej).
- Zapewnienie pracownikom dostępu do szkoleń z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Zwiększenie liczebności kadry z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- Przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym alkoholizmowi, narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i innym poprzez m. in. realizację rekomendowanych szkolnych programów profilaktycznych.
- Utworzenie filii/oddziału Poradni Leczenia Uzależnień na terenie Gminy.
- Przygotowanie i poprawa form pracy z uzależnionymi, z naciskiem na pracę socjalną, w celu zwiększenia stopnia motywacji do podjęcia leczenia odwykowego.
- Kierowanie osób uzależnionych do specjalistów ds. uzależnień.
- Podejmowanie wspólnych inicjatyw między poszczególnymi instytucjami i podmiotami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- Promocja zdrowego stylu życia.
- Zapewnienie pracownikom dostępu do szkoleń z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- Określenie zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
- Utworzenie Rady Seniorów, a także Domu Seniora.
- Oferty sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, bibliotek, gminnego ośrodka kultury i innych dostosowanych do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Współpraca z poszczególnymi instytucjami i podmiotami na rzecz osób wykluczonych społecznie.
- Opracowanie i wdrożenie projektów dotyczących zwiększenia udziału osób starszych w życiu społecznym.
- Zwiększenie ilości bezpłatnych imprez okolicznościowych i świątecznych z udziałem osób starszych.

VII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

**Radzanowo – gmina dążąca do zapewnienia bezpieczeństwa
i wysokiego standardu życia mieszkańców,
dostosowana do bieżących potrzeb społecznych.**

Natomiast misja wyrażona została:

Radzanowo – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, która:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy społeczne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną, zwłaszcza dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami (a także ich opiekunów);
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

**Radzanowo – Gmina bezpieczna, kreująca warunki do pełnego wspierania
mieszkańców, poprzez realizację bieżących potrzeb społecznych.**

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano

o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (odpowiednio zmodyfikowanych wobec zmieniających się realiów), z uwzględnieniem bieżących potrzeb. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

- I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**
- II. Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami.**
- III. Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<u>Cel Strategiczny nr I</u> <u>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych</u>	
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	– Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (prawne, psychologiczne, terapeutyczne) – Zapewnienie pomocy asystenta rodziny – Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
2. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych	– Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy domowej – Podnoszenie kompetencji rodzicielskich – Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego – Kontynuacja współpracy z PCPR.
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć w zakresie zwiększenia kompetencji wychowawczych – Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego – Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	

3. Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej	– Kontynuacja i doskonalenie programu przeciwdziałania przemocy domowej – Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej – Zintensyfikowanie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego – Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług – Wsparcie specjalistyczne osób na co dzień zajmujących się pracą z rodzinami dotkniętymi przemocą (superwizja) – Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową – realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych, grup wsparcia, grup korekcyjno- edukacyjnych, poradnictwo dla osób doświadczających przemocy domowej – W razie potrzeby utworzenie mieszkań treningowych lub wspomaganych w gminie dla ofiar przemocy domowej lub zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia , a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych; – Rozpoznanie problemu przemocy wobec seniorów – szkolenia uświadamiające
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Opracowanie i wdrożenie kolejnych programów przeciwdziałania przemocy domowej – Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego – Liczba mieszkań treningowych lub wspomaganych (jeżeli zostaną utworzone, zgodnie z zapotrzebowaniem) – Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w ramach grup diagnostyczno-pomocowych (w ramach zespołu interdyscyplinarnego).	

4. Wsparcie rodzin z dziećmi	– Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży – Współpraca z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (w tym na poziomie powiatowym), w celu poszerzenia oferty zajęć dla dzieci i młodzieży – Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin – Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba/ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – Liczba zajęć dokształcających dla dzieci (ew. ilość godzin zajęć) – Liczba (oraz kwota) wypłaconego wsparcia finansowego dla rodzin	
5. Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	– Organizowanie dokształcania dla dzieci szczególnie z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym – Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci – Wdrażanie programów terapeutycznych i profilaktycznych służących rozwojowi rodziny
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba/ilość zajęć dla dzieci i młodzieży; – Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, bądź ze strony asystenta rodziny; – Liczba dzieci korzystających z wypoczynku (letniego lub zimowego). Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	– Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną – Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi – Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych – Pozyskanie środków finansowych na realizację różnorodnych projektów kulturalnych – w tym z zakresu edukacji

	kulturowej, organizacji imprez, zajęć dla różnych grup społecznych. – Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej – podkreślenie roli świadka w sygnalizowaniu sytuacji przemocowych
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji zajmujących się pomocą i integracją społeczną oraz dla specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi – Wielkość i rodzaj pozyskanych środków na realizację projektów – Liczba i rodzaj przeprowadzonych działań (np. kampanii) zwiększających świadomość społeczną w zakresie tematu przemocy domowej Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
<u>Czas realizacji</u> – lata 2025-2030 <u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe <u>Realizatorzy</u> – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe, kulturalne i sportowe, i inne. <u>Partnerzy w realizacji</u> – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura rejonowa, kuratorzy sądowi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Kościół, społeczność lokalna oraz pozostałe podmioty.	

<u>Cel Strategiczny nr II</u> <u>Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,</u> <u>ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej</u> <u>oraz osób z niepełnosprawnościami.</u>	
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych	– Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne – Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych będących klientami pomocy społecznej (szczególnie w obszarach kluczowych dla funkcjonowania Gminy, np.: opiekun/asystent, podstawowa opieka zdrowotna) – Organizacja spotkań motywacyjno-edukacyjnych z lokalnymi przedsiębiorcami (w tym również prowadzącymi JDG) – Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych lub współfinansowanych szkoleń dla bezrobotnych – Wielkość i rodzaj przyznanej pomocy społecznej dla bezrobotnych Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
2. Rozwój usług społecznych i aktywizacja dla osób z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	– Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców – Organizacja zajęć i warsztatów dla osób z niepełnosprawnościami – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i z niepełnosprawnościami – Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami (klientów GOPS) – Upowszechnianie transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności – Wsparcie dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

	– Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich świadczonych w społeczności lokalnej w formach środowiskowych jako element deinstytucjonalizacji wsparcia wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami poprzez opiekę Asystentów Osób z Niepełnosprawnościami lub opiekę wychnieniową
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba zorganizowanych imprez – Liczba zrealizowanych usług – Rodzaj (oraz wielkość) udzielonego wsparcia i pomocy opiekunom osób z niepełnosprawnościami Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
3. Rozwój usług społecznych i aktywizacja seniorów	– Likwidacja barier architektonicznych (w tym wsparcie tego rodzaju inicjatyw) – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla seniorów – Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych – Pomoc w organizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych – Promowanie w środowisku seniorów form aktywnego spędzania czasu wolnego – kontynuacja dotychczasowych inicjatyw (spotkań), jak również wspieranie nowych projektów – Dążenie do integracji międzypokoleniowej – Rozwój usług edukacyjnych adresowanych od osób starszych.
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba i rodzaj udzielonych świadczeń opiekuńczych i specjalistycznych – Liczba przeprowadzonych szkoleń – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć/warsztatów/imprez integracyjnych – Liczba i rodzaj udzielonych działań/usług o charakterze edukacyjnym – Liczba projektów socjalnych adresowanych do osób starszych	

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
4. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (szczególnie w obszarze ubóstwa)	– Kontynuacja działań w ramach programu dożywiania dzieci i młodzieży – Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem – Podjęcie działań integracyjnych wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – Rozwijanie zindywidualizowanych form wsparcia, w tym asystentury oraz innych form usług społecznych, w tym praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i inne.
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba (skala) udzielonej pomocy w ramach programu dożywiania dzieci i młodzieży – Rodzaj i skala form wsparcia zindywidualizowanego Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
<u>Czas realizacji</u> – lata 2025-2030 <u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe <u>Realizatorzy</u> – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i kulturalne, i inne. <u>Partnerzy w realizacji</u> – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Kluby seniora, ośrodki wsparcia, Policja, Kościół, społeczność lokalna, a także pozostałe podmioty.	

Cel Strategiczny nr III
Efektywna polityka prozdrowotna,
zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>
1. Promocja społeczeństwa obywatelskiego	– Organizacja imprez integracyjnych (integracja międzypokoleniowa, integracja osób zagrożonych wykluczeniem, itp.) – Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie – promowanie i wspomaganie nowych inicjatyw – Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej – Pobudzanie oddolnych inicjatyw (samoorganizacja mieszkańców)
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń o charakterze integracyjnym – Rodzaj i ilość nowych form aktywizacji społeczno- kulturalnej Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
2. Rozwój inicjatyw i działań aktywizujących życie lokalnej społeczności	– Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych i pozarządowych – Promowanie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnościami – Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba (skala) udzielonego wsparcia dla organizacji społecznych i pozarządowych – Liczba/skala działań podjętych w ramach promocji seniorów i osób z niepełnosprawnościami (w tym również imprezy integracyjne) Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	

3. Zminimalizowanie zjawisk problemów społecznych	– Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, terapeutycznego – Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii – Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego – Kontynuacja kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych – Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych – Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i kontynuacja/wdrażanie programów profilaktycznych i kampanii społecznych
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba i rodzaj oferowanych usług w ramach poradnictwa (specjalistycznego, psychologicznego, prawnego oraz terapeutycznego) – Liczba zorganizowanych szkoleń (bądź innych działań) dla rodziców i dzieci na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych (inne działania – np. kampanie edukacyjne) – Liczba zorganizowanych (bądź wspartych finansowo) wyjazdów dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem – Liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Liczba i rodzaj działań pomocowych w ramach zwiększania dostępności terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych/współuzależnionych Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
4. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia	– Prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i dorosłych – Promocja modelu zdrowego stylu życia – Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych – Wdrażanie projektów i programów promujących zdrowy styl życia
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć sportowych i/lub rekreacyjnych – Rodzaj kampanii promujących zdrowy tryb życia	

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo- sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.

Czas realizacji – lata 2025-2030

Finansowanie – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe

Realizatorzy – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i kulturalne

Partnerzy w realizacji – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, placówki leczenia uzależnień , ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, a także inne podmioty

VIII. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- ograniczenie ogólnej skali problemów społecznych w Gminie Radzanowo.

Prognozowane zmiany Gmina Radzanowo osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

<u>Problem społeczny</u>	<u>Prognoza zmian</u>
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych – aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy – wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie
Niepełnosprawność	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej – powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych – powstawanie środowiskowych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych

	– wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny
Ubóstwo	– poprawę warunków życia mieszkańców – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym
Przemoc domowa	– ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania (przemocy) – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą – ochrona ofiar przemocy – prowadzenie specjalistycznych porad i terapii dla sprawców przemocy – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy domowej
Osoby starsze	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych.

IX.SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet przy pomocy Urzędu Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Gminy– organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring.

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem oraz charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie

rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Nie bez znaczenia, w całokształcie finansowania działań niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, może być udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych.

Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem sponsorów, przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Koszt realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radzanowo na lata 2025-2030 został oszacowany w skali rocznej, odrębnie dla poszczególnych celów strategii. Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych w 2026 roku będą oscylować w granicach określonych w poniższym zestawieniu:

<u>Cel:</u>	<u>2025</u>	<u>2026 – 2030</u>
CEL STRATEGICZNY I Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych	230 000 zł	Realizacja zadań wynikających z niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2026-2030 będzie finansowana z budżetu
CEL STRATEGICZNY II Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki	605 907 zł	

senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami		gminy do wysokości środków finansowych zaplanowanych na ten cel w danym roku budżetowym.
CEL STRATEGICZNY III Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom	145 247 zł	

Wskazane wyżej ramy finansowe, stanowią oszacowanie kosztów realizacji niniejszej Strategii. Natomiast wszelkie zmiany w budżecie (uchwale budżetowej) niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszej Strategii podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gmina Radzanowo będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring

służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Niniejsza Strategia, po jej uchwaleniu przez Radę Gminy, zostanie opublikowana i udostępniona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Radzanowo oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Głównym Koordynatorem i Realizatorem niniejszej Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, reprezentowany przez Kierownika GOPS. Kierownik GOPS może wskazać Koordynatorów Wspierających, jako osoby/podmioty wspierające realizację poszczególnych Celów (bądź Kierunków działania) niniejszej Strategii. Osoby te, jeżeli nie podlegają służbowo Kierownikowi GOPS, są przydzielane/delegowane do wskazanych zadań na polecenie Wójta (na wniosek Kierownika GOPS).

Podstawowymi realizatorami Strategii, poza GOPS, są:

- Urząd Gminy;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny;
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Pedagodzy szkolni;
- Szkoły i przedszkola;
- Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna;

Ponadto, partnerami współrealizującymi Strategię mogą być np.: organizacje pozarządowe realizujące zadania spójne z celami strategii, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradnie Zdrowia Psychicznego, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowy Urząd Pracy.

Stosownie do zapisów Strategii, w miarę potrzeby aktualizuje się istniejące lub proponuje kolejne programy lub projekty z zakresu pomocy społecznej, przedkładając stosowne propozycje Radzie Gminy. Istniejące i przyszłe programy pomocy społecznej oraz zawarte w nich projekty realizuje się z uwzględnieniem wizji i misji oraz celów (kierunków działania) ustalonych w niniejszej Strategii.

Do 31 marca każdego roku na ręce Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Koordynatorzy Wspierający składają sprawozdanie za poprzedni rok

z realizowanych zadań, z uwzględnieniem właściwych programów i projektów pomocy społecznej i oceną stopnia osiągnięcia celów nakreślonych w strategii. Całościowy raport Kierownik GOPS przedkłada Wójtowi do końca czerwca każdego roku za rok poprzedzający.

Monitoring powyższy posłuży do ewaluacji zapisów Strategii. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych należy podjąć działania aktualizujące obowiązującą Strategię.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – WYKAZ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

1. Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Radzanowo
2. Stowarzyszenie "Nadzieja dla Wszystkich"
3. Stowarzyszenie "Anielski Kredens"
4. Stowarzyszenie "Wesoła Chatka"
5. Stowarzyszenie "Nasze Kosino"
6. LGD "Razem dla Rozwoju"
7. Ochotnicze Straże Pożarne – Radzanowo, Woźniki, Nowe Boryszewo, Juryszewo, Szczytno, Rogozino
8. KGW Eko-Gospoście Brochocin
9. KGW Przyjaciele w Męczeniu
10. KGW "Młode Rogozino"
11. KGW Zakątek nad Słupianką Białkowo
12. KGW "Cuda-Wianki" w Radzanowie
13. KGW "Chaberki" w Ciółkówku
14. KGW "Smaki Tradycji" w Stróżewku
15. KGW "Chomętowskie Inspiracje"
16. KGW "Sąsiedzi" w Starym Boryszewie
17. Kluby Sportowe - GLKS Polonia Radzanowo, UKS Atlety, ULKS Ciółkowo

Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Radzanowo

2025

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	2
2.	Ogólne założenia badania.....	4
3.	Problematyka badania	4
4.	Dobór próby oraz narzędzia badawcze	5
5.	Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Radzanowo	7
5.1	Dobór próby	7
5.2	Problemy społeczne mieszkańców Gminy Radzanowo	10
6.	Analiza zebranych wyników	37
7.	Rekomendacje dla Gminy Radzanowo	39

1. Wprowadzenie

Spoleczność – według definicji K.A. Wojtaszczyk, społecznością nazywamy zbiorowość, w której więzi i stosunki społeczne, tworzą w miarę uporządkowany i kompletny układ. Możemy mówić o kilku rodzajach społeczności:

- Lokalnej (obejmującej wszystkich, którzy mieszkają na określonym terenie (np. w mieście, na wsi, dzielnicy);
- Regionalnej (obejmującej ludzi mieszkających w pewnym rejonie administracyjnym np. gminie, województwie);
- Państwowej (obejmującej wszystkich ludzi, którzy mieszkają na terytorium i w granicach jednego państwa);
- Światowej (obejmującej ludzi z różnych rejonów świata, którzy jednak posiadają wspólne interesy np. z dziedziny ekonomii, czy gospodarki).

Dodatkowo, możemy zadać sobie pytanie „co to jest społeczeństwo? Według K.A Wojtaszczyk *„Społeczeństwo to duża, wyraźnie wyodrębniona społeczność, która stanowi pewien zamknięty układ, mający wyspecjalizowane instytucje różnego typu (ekonomiczne, polityczne, kulturowe itp.) integrujące mniejsze społeczności i zbiorowości wchodzące w jej skład”*¹. Wszystkich ról i postaw, związanych z życiem w społeczeństwie, człowiek uczy się w czasie tzw. procesu socjalizacji. Składa się on z dwóch etapów: tzw. socjalizacji pierwotnej, mającej miejsce w okresie dzieciństwa, oraz socjalizacji wtórnej, która ma miejsce w dorosłym życiu człowieka.

Duży wpływ na strukturę społeczną, mają następujące czynniki:

- Ekonomiczne (np. rozwój gospodarczy, podział pracy, posiadane zasoby sił roboczych);
- Demograficzne (skład ludności, wiek, płeć, miejsce zamieszkania);
- Geograficzne (ukształtowanie powierzchni, bogactwa naturalne, klimat);
- Ustrojowe;
- Ideologiczne;

¹ Wojtaszczyk K.A. (1997), „Wiedza o społeczeństwie”, Warszawa.

- Kulturowe.

Trzeba wspomnieć również o zjawisku jakim jest problem społeczny. Jest to sytuacja, która dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problem społeczny możemy rozpatrywać w dwóch znaczeniach:

- **znaczenie szerokie** – stosuje się go, gdy chcemy opisać zjawiska, które są lub mogą w przyszłości stanowić przedmiot zainteresowania socjologii lub innych nauk społecznych;
- **znaczenie węższe** – czyli problemy, które powstały w wyniku zjawisk, jakie są nie tylko przedmiotem refleksji uczonych, ale i przedmiotem ogólnego zainteresowania ludzi danego społeczeństwa; są to problemy niezgodne z normami przyjętymi przez ogół oraz takie, których pokonanie możliwe jest wspólnymi siłami².

Jako problem społeczny uznaje się w danym społeczeństwie to, co jest zjawiskiem niepożądanym czy kłopotliwym, należy pamiętać, że to, co dla jednej wspólnoty ludzi może stanowić problem, w innej grupie osób wcale nie musi nim być, warunki społeczne, gospodarcze czy polityczne determinują postrzeganie zjawisk oraz zachowań jako problem w danym społeczeństwie. Można wyróżnić dwa rodzaje problemów społecznych:

- Jawny problem społeczny – występuje w momencie, w którym dane zjawisko społeczne uznawane jest jako negatywne przez większą część społeczeństwa. Problem w takim przypadku ma szeroki zasięg, a chęć jego rozwiązania aprobowana jest przez dużą część ludzi. W ramach tego rodzaju problemu wyróżniamy dwie grupy: różne formy dezorganizacji społecznej, a także zachowania odbiegające od wzorców społecznych, np. alkoholizm, przestępczość, narkotyki, choroby psychiczne, patologie życia seksualnego; problemy o charakterze „globalnym”, np. kryzys ludnościowy świata, stosunki etniczne i rasowe, dezorganizacja rodziny, ubóstwo i niska pozycja społeczna;
- Ukryty problem społeczny – rodzaj problemu, w którym społeczeństwo nie do końca sobie zdaje sprawę z jego istnienia; mity oraz stereotypy powodują, że niektóre problemy ukryte zostają przeoczone; w takim przypadku niezbędne jest

² Sztumski J. (2010), Wstęp do metod i technik badań społecznych, „Śląsk”, Katowice.

przeprowadzanie badań socjologicznych, które będą w stanie nakreślić niewidoczny dla wielu problem³.

2. Ogólne założenia badania

Niniejsza diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Gminy Radzanowo ma na celu ukazanie skali problemów społecznych, z perspektywy dorosłych osób zamieszkujących ten teren. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- scharakteryzowania postaw mieszkańców wobec istotnych problemów społecznych wskazanych przez respondentów;
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień i przemocy, ubóstwa, bezrobocia, osób z niepełnosprawnością, a także długotrwale chorych, czy też problemów osób starszych oraz młodzieży;
- zidentyfikowania skutków występujących problemów;
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

3. Problematyka badania

Celem przeprowadzonych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy. Badany obszar dotyczył poniższych kwestii:

- warunków życia mieszkańców gminy, w tym dostępności do opieki zdrowotnej, miejsc spędzania czasu wolnego oraz dostępności do transportu publicznego w Gminie Radzanowo,
- przyczyn problemów społecznych,
- ubóstwa,
- sytuacji osób z niepełnosprawnością, długotrwale chorych,
- poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Radzanowo,
- bezrobocia,

³ Tamże.

- wykluczenia społecznego,
- uzależnień i przemocy domowej,
- problemów osób starszych oraz młodzieży,
- zaangażowania władz w rozwiązywanie problemów społecznych i zadowolenia wobec oferty wsparcia dla mieszkańców gminy.

4. Dobór próby oraz narzędzia badawcze

Na potrzeby niniejszej diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych.

Badania zostały przeprowadzane w pierwszym kwartale 2025 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 253 dorosłe osoby zamieszkujące Gminę Radzanowo. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na badanym terenie oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Radzanowo za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Gminy Radzanowo. Uzupełnione ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość.

Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Gminy Radzanowo, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców. Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części.

- Część adresowo-tytułową - umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety;
- Część merytoryczną - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień;
- Część metryczkową - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

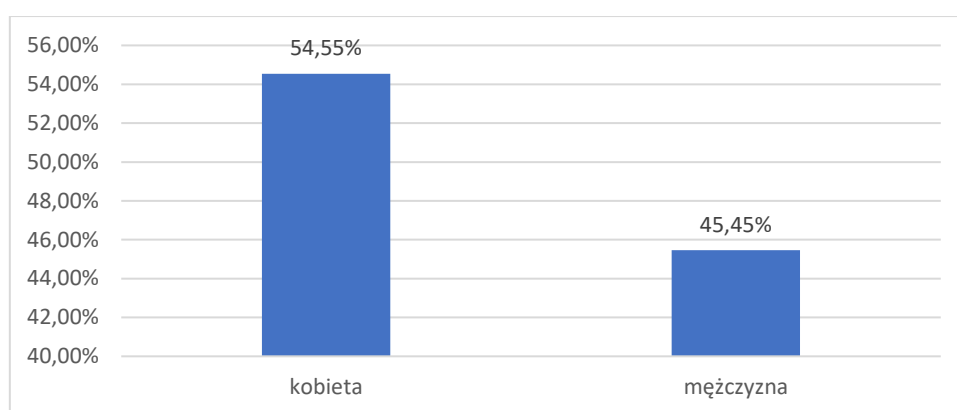
Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy lub ilościowy.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie $\pm 1\%$).

5. Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Radzanowo

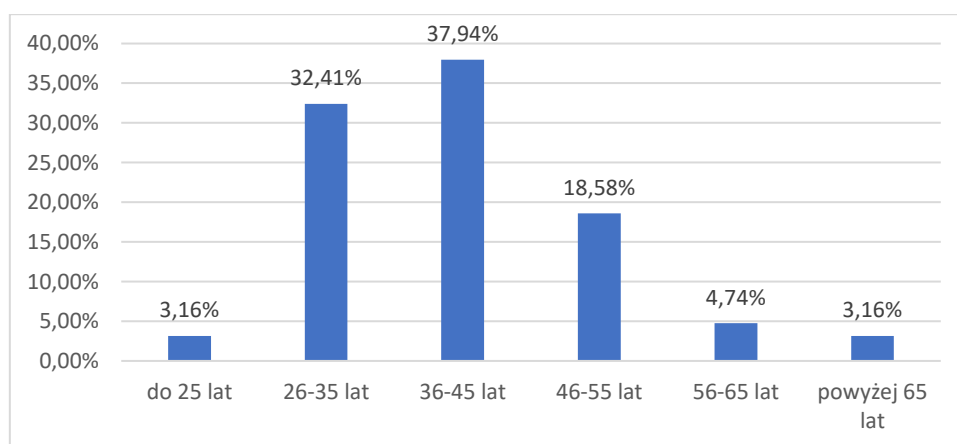
5.1 Dobór próby

Na pytania dotyczące strefy społecznej odpowiedzi udzieliło 253 dorosłych mieszkańców gminy. Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 54,55%. Natomiast mężczyzn było 45,45%.

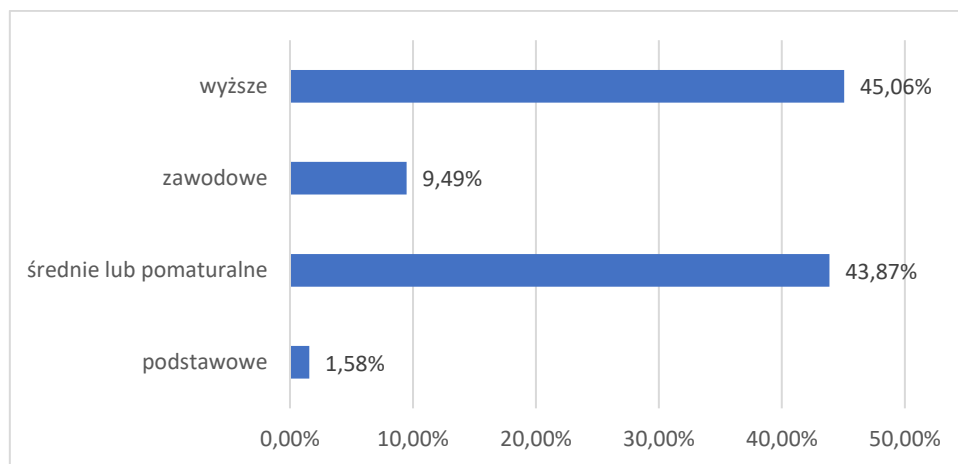
Wykres 1 Płeć

Największy udział w grupie respondentów mają osoby w wieku 36–45 lat, które stanowią 37,94% ogółu. Drugą co do wielkości grupą są osoby w przedziale wiekowym 26–35 lat, reprezentujące 32,41% uczestników. Grupa w wieku 46–55 lat obejmuje 18,58% uczestników. Grupy wiekowe 56–65 lat, powyżej 65 lat oraz do 25 roku życia są najmniej liczne, odpowiednio po 4,74% oraz 3,16% i kolejne 3,16%.

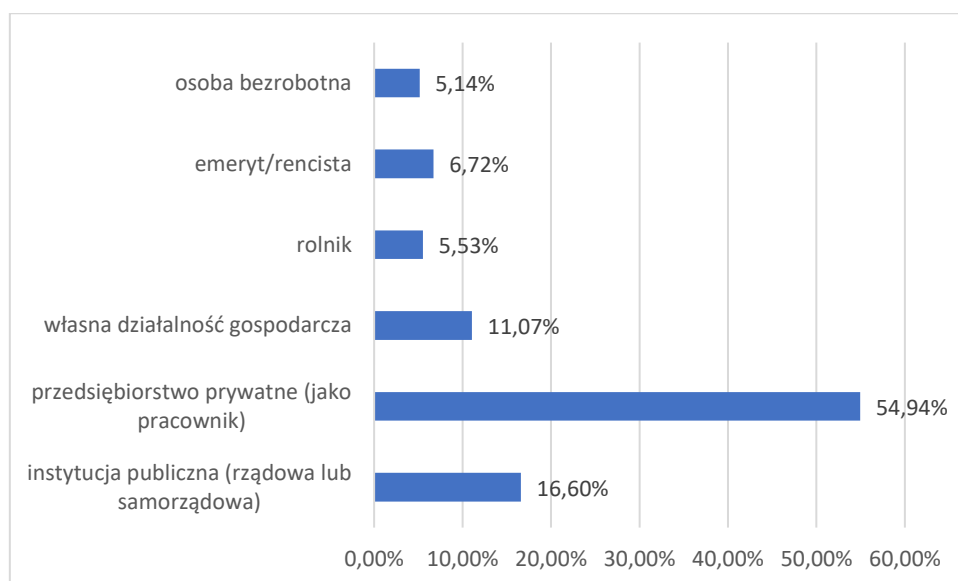
Wykres 2 Wiek.

Największy odsetek ankietowanych, wynoszący 45,06%, posiada wykształcenie wyższe. Drugim najliczniejszym poziomem wykształcenia jest wykształcenie średnie lub pomaturalne, które osiągnęło 43,87%. Wykształcenie zawodowe reprezentuje 9,49% badanych, natomiast najmniejszy odsetek, wynoszący 1,58%, posiada wykształcenie podstawowe.

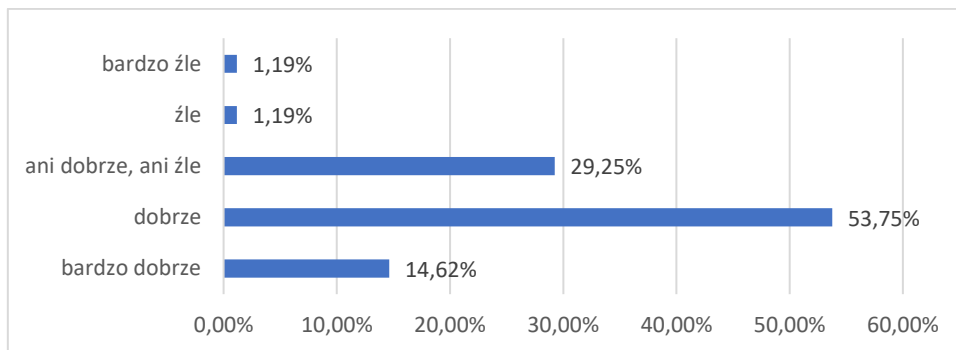
Wykres 3 Wykształcenie.

Największy odsetek badanych mieszkańców, wynoszący 54,94%, jest zatrudniony w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy. Wyraźnie mniejsza grupa respondentów, stanowiąca 16,60%, pracuje w instytucjach publicznych (rządowych lub samorządowych). Kolejno 11,07% badanych prowadzi własną działalność gospodarczą, a 6,72% stanowi emerytów i rencistów. Rolnicy i osoby bezrobotne mają najmniejszy udział, wynosząc odpowiednio po 5,53% oraz 5,14%.

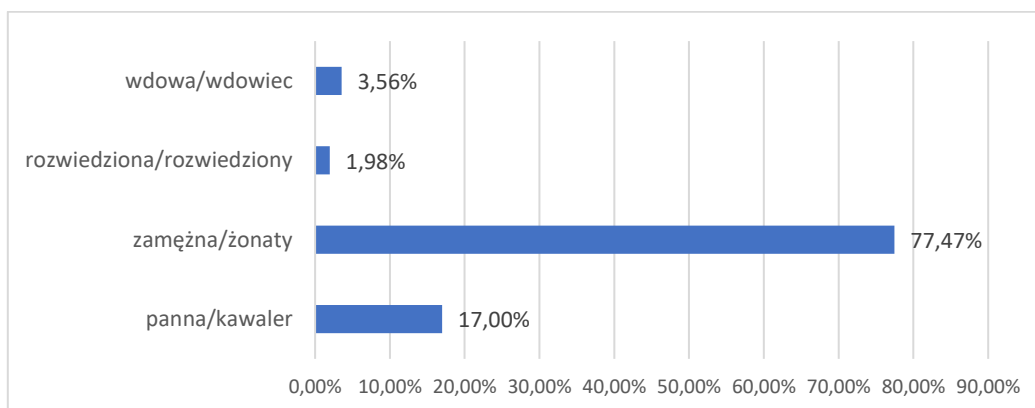
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

Ponadto grupa respondentów, stanowiąca 53,75%, ocenia swoją sytuację materialną jako „dobrą”. Kolejne 29,25% badanych uważa, że ich sytuacja materialna jest „ani dobra, ani zła”. 14,62% respondentów postrzega swoją sytuację jako „bardzo dobrą”. Z kolei po 1,19% osób ocenia swoją sytuację materialną jako „złą” oraz „bardzo złą”.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

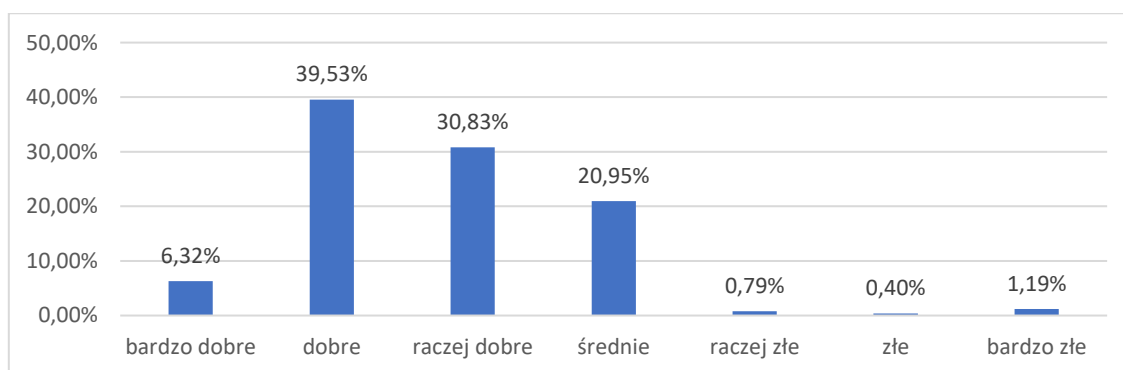
Największą grupę wśród dorosłych mieszkańców gminy to osoby zamężne lub żonate, które stanowią aż 77,47% wszystkich ankietowanych. Drugą co do liczebności grupą są osoby niezamężne i kawalerowie, stanowiący 17% populacji dorosłych. Stosunkowo niewielką część mieszkańców, bo zaledwie 1,98%, stanowią osoby rozwiedzione. Ostatnią grupę stanowią wdowy i wdowcy, których odsetek wynosi 3,56%.

Wykres 6 Stan cywilny.

5.2 Problemy społeczne mieszkańców Gminy Radzanowo

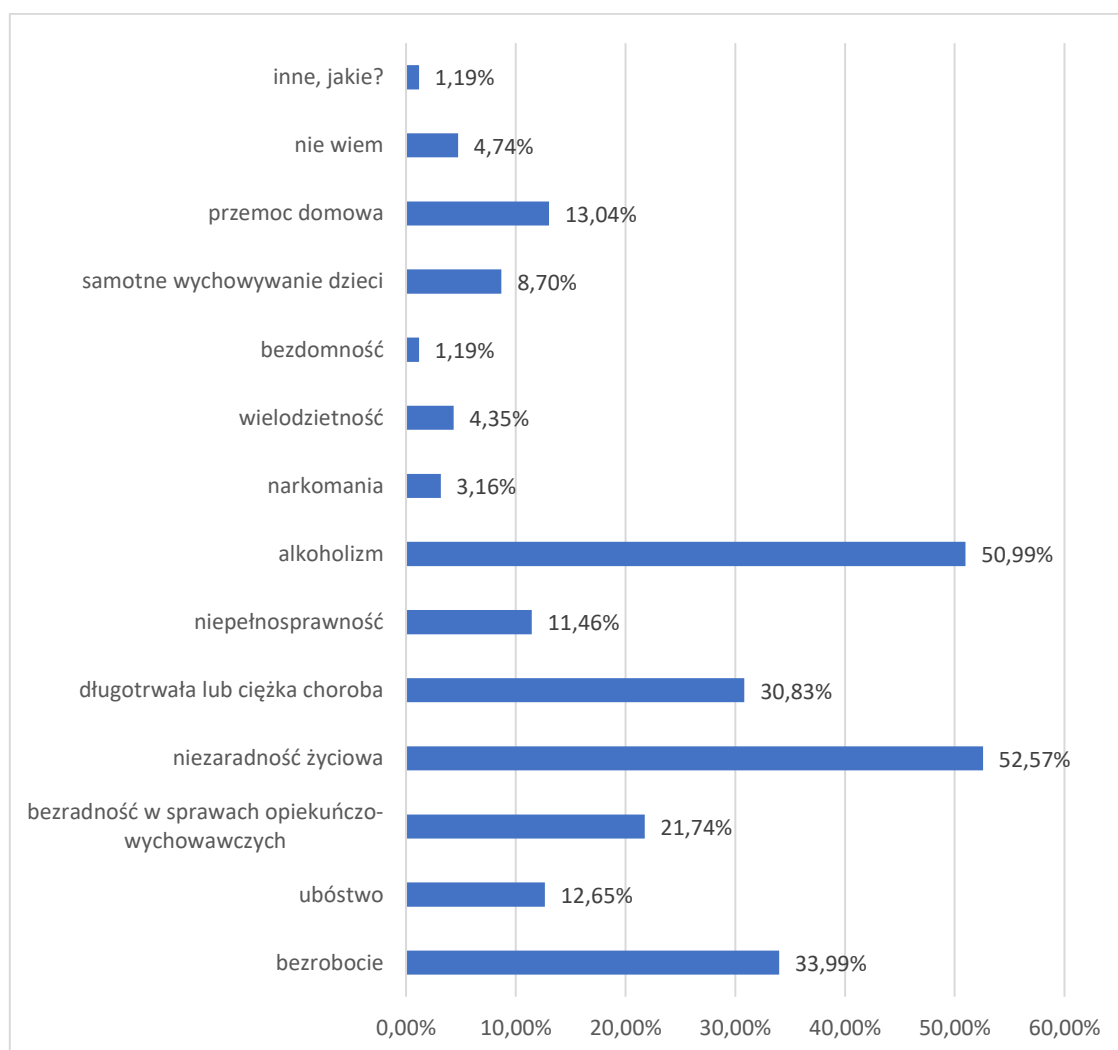
W pierwszym pytaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Radzanowo, mieszkańców poproszono o ocenę aktualnych warunków życia w gminie. Najwięcej osób, bo aż 39,53%, uznało je za dobre, co oznacza, że ponad jedna trzecia respondentów jest zadowolona z obecnych warunków. Kolejna duża grupa, stanowiąca 30,83%, określiła warunki życia jako raczej dobre, co świadczy o przeważająco pozytywnym nastawieniu do sytuacji w gminie. Niewielka liczba mieszkańców, bo 6,32%, uznała warunki za bardzo dobre, co może świadczyć o wysokim poziomie satysfakcji tej grupy z życia w gminie. Z kolei 20,95% respondentów wskazało, że warunki życia są średnie. Oznacza to, że prawie jedna piąta mieszkańców uznaje warunki za przeciętne, co może wskazywać na pewne obszary wymagające poprawy. Nieliczne grupy mieszkańców oceniają warunki negatywnie. Tylko 0,79% uznało je za raczej złe, a 0,40% za złe, co wskazuje na stosunkowo niski poziom niezadowolenia. Natomiast 1,19% mieszkańców określiło warunki jako bardzo złe, co może sygnalizować pojedyncze przypadki dużego niezadowolenia.

Wykres 7 Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

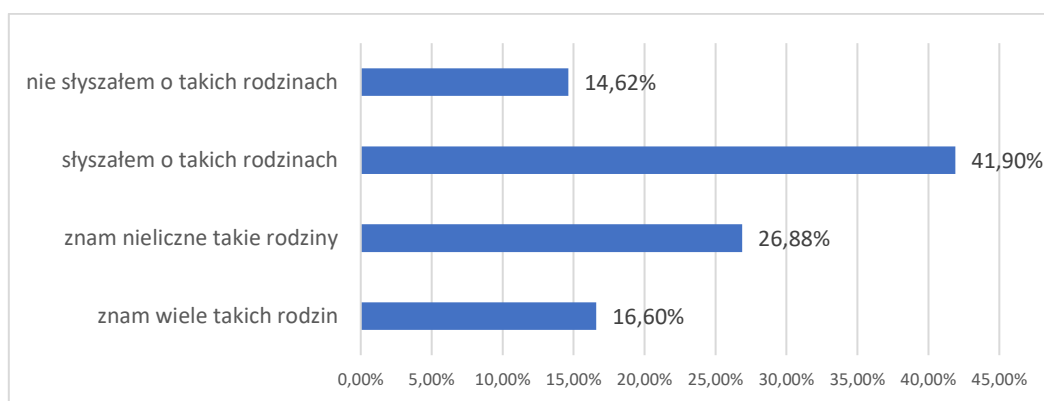
Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Najczęściej wymienianym problemem jest niezaradność życiowa, na którą wskazało aż 52,57% mieszkańców. Może to świadczyć o braku umiejętności radzenia sobie w codziennym życiu oraz zarządzania domowymi obowiązkami. Na drugim miejscu znalazł się alkoholizm, który jako przyczynę problemów społecznych wskazało 50,99% respondentów. Problem ten może mieć istotny wpływ na relacje rodzinne oraz na funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Kolejnym istotnym problemem jest bezrobocie, które wskazało 33,99% ankietowanych. Brak stałego zatrudnienia może prowadzić do ubóstwa i wykluczenia społecznego. Duża liczba respondentów (30,83%) wskazała również na długotrwałą lub ciężką chorobę jako przyczynę

trudnych warunków życia. Tego rodzaju problemy zdrowotne mogą powodować niezdolność do pracy oraz zwiększone potrzeby opiekuńcze. Wśród często wymienianych problemów znalazło się także samotne wychowywanie dzieci (8,70%) oraz przemoc domowa (13,04%), co wskazuje na problemy w strukturach rodzinnych. Wśród rzadszych wskazań pojawiły się takie problemy jak bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (21,74%), niepełnosprawność (11,46%), wielodzietność (4,35%) oraz narkomania (3,16%). Najmniej wskazań uzyskała bezdomność (1,19%), co może sugerować, że problem ten nie jest bardzo powszechny w lokalnej społeczności. Dodatkowo niektórzy respondenci podali własne, inne przyczyny problemów społecznych (1,19%), takie jak zanieczyszczenie środowiska i wypalanie śmieci w piecach oraz na stosach, co negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców i jakość powietrza. Zwrócono również uwagę na wykluczenie komunikacyjne, zwłaszcza na niewystarczającą liczbę kursów linii 120, co utrudnia przemieszczanie się i ogranicza mobilność mieszkańców.

Wykres 8 Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia? Pytanie wielokrotnego wyboru.

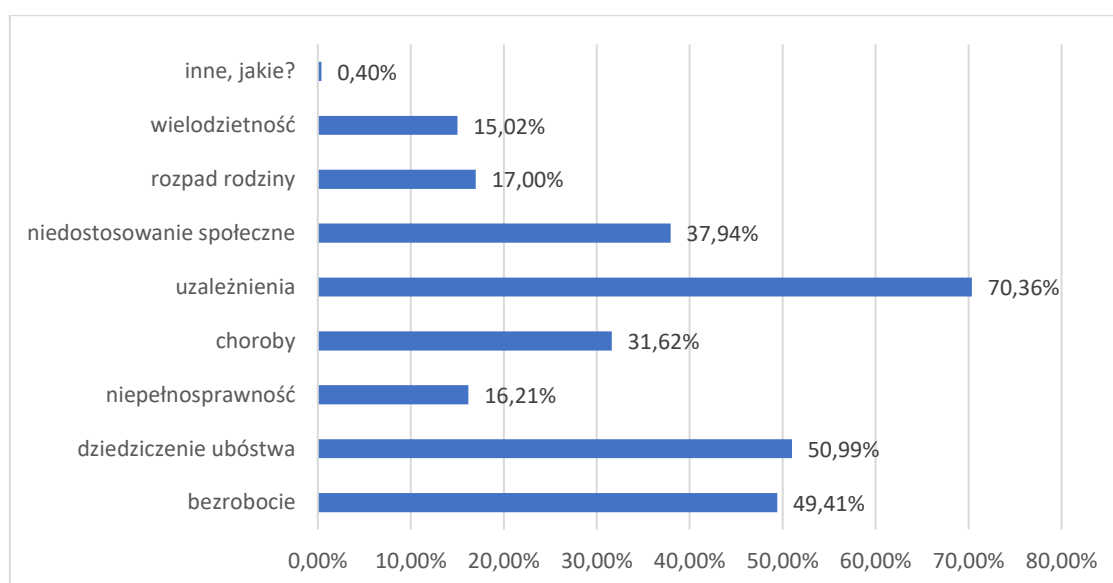
Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, ile według mieszkańców jest rodzin ubogich na terenie gminy. Największa grupa respondentów, wynosząca 41,90%, zadeklarowała, że słyszała o takich rodzinach, co oznacza, że informacje o problemach społecznych docierają do nich głównie w sposób pośredni. Wynik ten może sugerować, że problematyczne sytuacje rodzinne są tematem rozmów w lokalnej społeczności, jednak niekoniecznie dotyczą bezpośredniego otoczenia respondentów. Kolejna istotna grupa, stanowiąca 26,88% badanych, wskazała, że zna nieliczne takie rodziny. To oznacza, że co czwarty mieszkaniec ma bezpośredni kontakt z rodzinami, które zmagają się z problemami społecznymi. Z kolei 16,60% respondentów zadeklarowało, że zna wiele takich rodzin, co wskazuje na znaczną obecność tego rodzaju problemów w ich najbliższym otoczeniu. Jedynie 14,62% ankietowanych przyznało, że nie słyszało o takich rodzinach, co może świadczyć o mniejszej świadomości społecznej na ten temat lub o rzeczywistym braku takich przypadków w bezpośrednim otoczeniu tych osób.

Wykres 9 Czy Pana/i zdaniem na terenie gminy jest dużo rodzin ubogich?

Najczęściej wskazywaną przyczyną ubóstwa są uzależnienia, które jako główny czynnik wskazało aż 70,36% mieszkańców. Wynik ten sugeruje, że w świadomości społecznej najsilniej zakorzenione jest przekonanie, iż uzależnienia od alkoholu, narkotyków czy innych substancji jest bezpośrednio związane z problemami finansowymi i marginalizacją. Na drugim miejscu znalazło się dziedziczenie ubóstwa, które wskazało 50,99% ankietowanych. Oznacza to, że mieszkańcy dostrzegają wpływ środowiska rodzinnego oraz przekazywanych wzorców społecznych na sytuację materialną kolejnych pokoleń. Bezrobocie uzyskało 49,41% wskazań, co potwierdza powszechne przekonanie, że brak zatrudnienia jest jednym z kluczowych czynników prowadzących do ubóstwa. Kolejnym często wymienianym powodem są choroby, które wskazało 31,62% respondentów. Wynik ten może wynikać z faktu, że problemy zdrowotne często ograniczają zdolność do pracy i generują dodatkowe koszty leczenia.

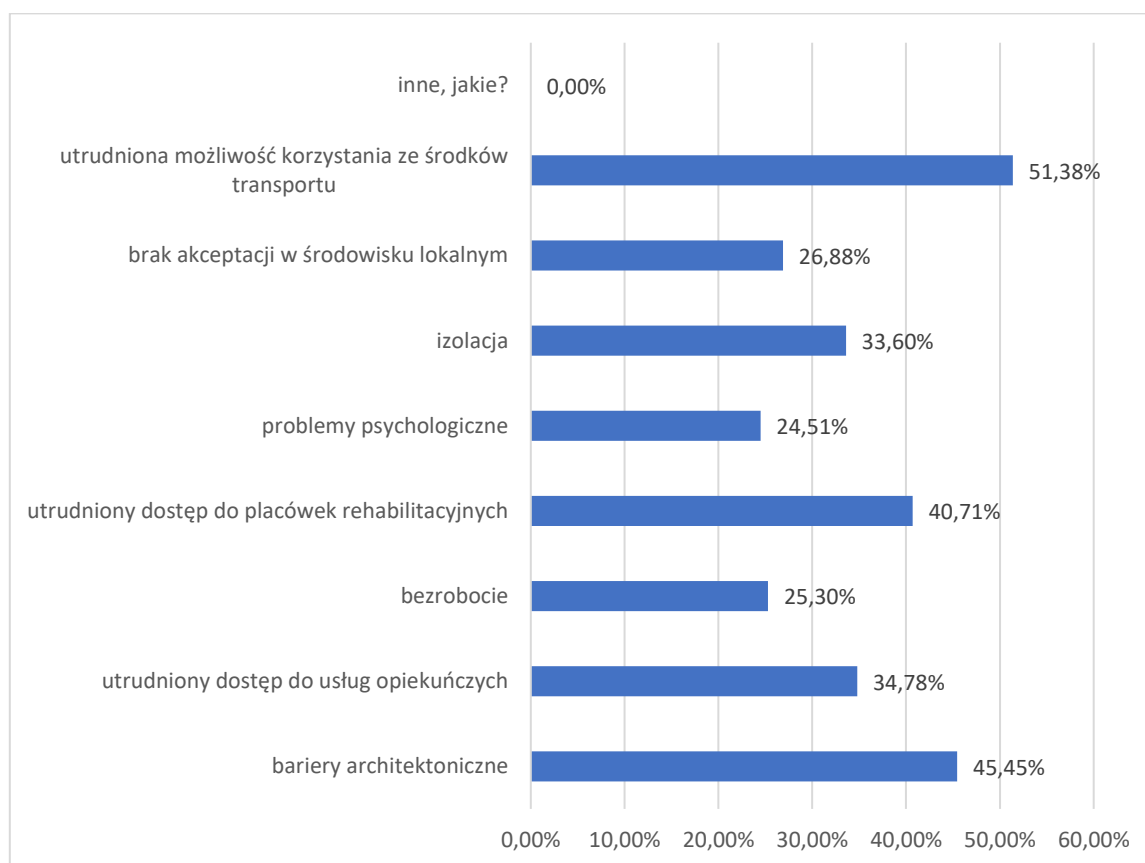
Niedostosowanie społeczne uzyskało 37,94% wskazań, co sugeruje, że część mieszkańców uważa brak umiejętności adaptacji do warunków społecznych za istotny czynnik sprzyjający trudnej sytuacji życiowej. Kolejną przyczyną jest rozpad rodziny (17,00%), co może prowadzić do utraty stabilności materialnej oraz pogorszenia warunków bytowych. Niepełnosprawność uzyskała 16,21% wskazań, co wskazuje na świadomość, że osoby z ograniczoną sprawnością mogą napotykać trudności w znalezieniu zatrudnienia i utrzymaniu samodzielności. Wielodzietność uzyskała stosunkowo niskie poparcie (15,02%), co sugeruje, że mieszkańcy nie uznają dużej liczby dzieci za główną przyczynę ubóstwa. W kategorii "inne" pojawiły się indywidualne wskazania na lenistwo i cwaniactwo jako sposób na życie, jednak stanowią one marginalny odsetek (0,40%).

Wykres 10 Jakiej Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? Pytanie wielokrotnego wyboru.

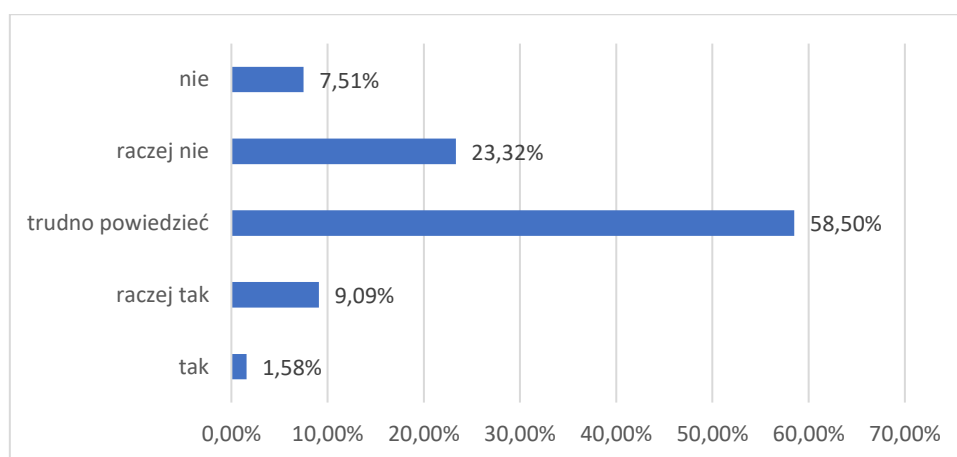
Ankietowanych zapytano o problemy, z którymi mogą zmagać się osoby z niepełnosprawnością na terenie gminy. Najczęściej wymienianym problemem jest utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu, co wskazało 51,38% mieszkańców. Wynik ten wskazuje na poważny problem związany z mobilnością osób niepełnosprawnych, co znacząco ogranicza ich zdolność do samodzielnego przemieszczania się i uczestniczenia w życiu społecznym. Drugą istotną trudnością są bariery architektoniczne, które uzyskały 45,45% wskazań. Wskazuje to na brak dostosowania budynków i przestrzeni publicznej do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich lub z innymi ograniczeniami ruchowymi. Kolejnym znaczącym problemem jest utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, na który wskazało 40,71% respondentów. Jest to szczególnie istotne, ponieważ rehabilitacja często stanowi podstawowy element wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Z kolei 34,78%

mieszkańców wskazało na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, co może wpływać na jakość życia osób wymagających codziennej opieki i wsparcia. Znaczna część respondentów (33,60%) wskazała na problem izolacji społecznej osób niepełnosprawnych, co sugeruje brak włączenia tych osób w życie lokalnej społeczności. Brak akceptacji w środowisku lokalnym uzyskał 26,88% wskazań, co może świadczyć o istniejących barierach mentalnych i stereotypach wobec osób z niepełnosprawnościami. Bezrobocie jako problem dotyczący osoby niepełnosprawne wskazało 25,30% respondentów, co potwierdza trudności na rynku pracy wynikające z ograniczonej dostępności miejsc zatrudnienia dostosowanych do ich potrzeb. Dodatkowo 24,51% mieszkańców uznało problemy psychologiczne za istotne, co może wynikać z poczucia wykluczenia, braku wsparcia lub problemów adaptacyjnych w społeczeństwie.

Wykres 11 Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnością?
Możliwość wyboru 3 odpowiedzi.

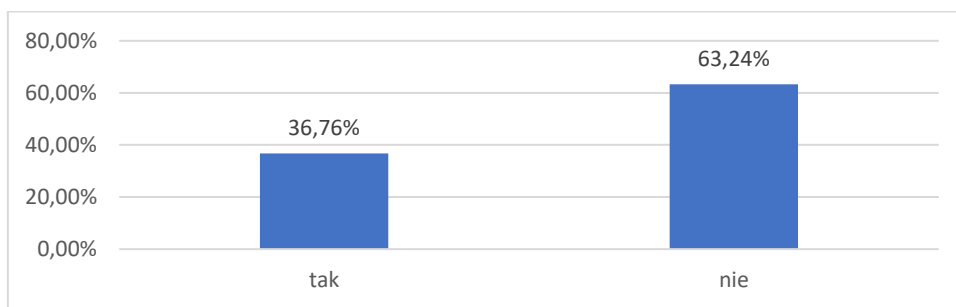
Zdecydowana większość mieszkańców, bo aż 58,50%, wskazała, że trudno im jednoznacznie ocenić ofertę pomocy dla osób niepełnosprawnych. Może to świadczyć o braku wiedzy na temat istniejących programów wsparcia lub o niedostatecznej promocji dostępnych usług. Taka odpowiedź sugeruje również, że mieszkańcy mogą nie mieć bezpośredniego kontaktu z osobami niepełnosprawnymi lub też brakuje im rzetelnych informacji na ten temat. Stosunkowo duża grupa respondentów, wynosząca 23,32%, uznała, że oferta pomocy raczej nie jest wystarczająca. Wskazuje to na istniejące braki w systemie wsparcia, które są dostrzegane przez część lokalnej społeczności. Dodatkowo 7,51% ankietowanych stwierdziło zdecydowanie, że oferta pomocy nie jest wystarczająca, co może świadczyć o ich bezpośrednim doświadczeniu związanym z niewystarczającą pomocą lub o kontaktach z osobami borykającymi się z trudnościami w uzyskaniu wsparcia. Jedynie 9,09% respondentów uznało, że oferta pomocy raczej jest wystarczająca, natomiast tylko 1,58% wyraziło zdecydowane zadowolenie z poziomu wsparcia. Tak niski odsetek pozytywnych ocen może świadczyć o konieczności poprawy usług społecznych skierowanych do osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy.

Wykres 12 Czy oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

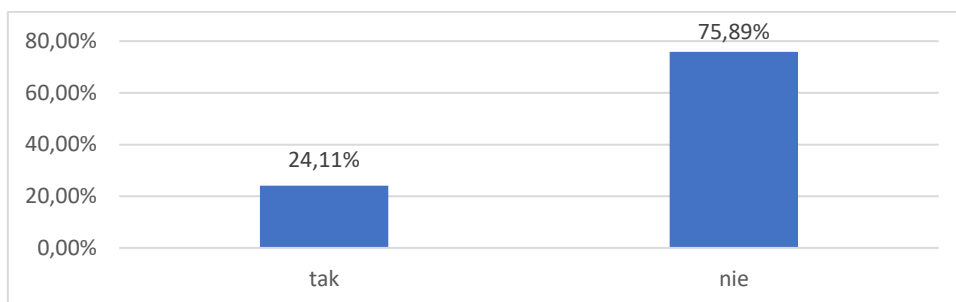
Przeprowadzone badania uwzględniały pytanie: „Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?”. Większość mieszkańców, bo aż 63,24%, odpowiedziała przecząco, co oznacza, że w przeważającej części gospodarstw domowych nie ma osób wymagających stałej opieki medycznej z powodu przewlekłej choroby. Wynik ten może sugerować stosunkowo dobre zdrowie wśród członków rodzin większości respondentów. Jednakże aż 36,76% ankietowanych przyznało, że w ich rodzinie znajduje się osoba długotrwale chora. Jest to znaczna część społeczności, co wskazuje na istotny problem związany z potrzebą wsparcia

rodzin opiekujących się osobami chorymi. Obecność takich osób w rodzinie może wiązać się z wyzwaniami zarówno natury emocjonalnej, jak i finansowej oraz organizacyjnej.

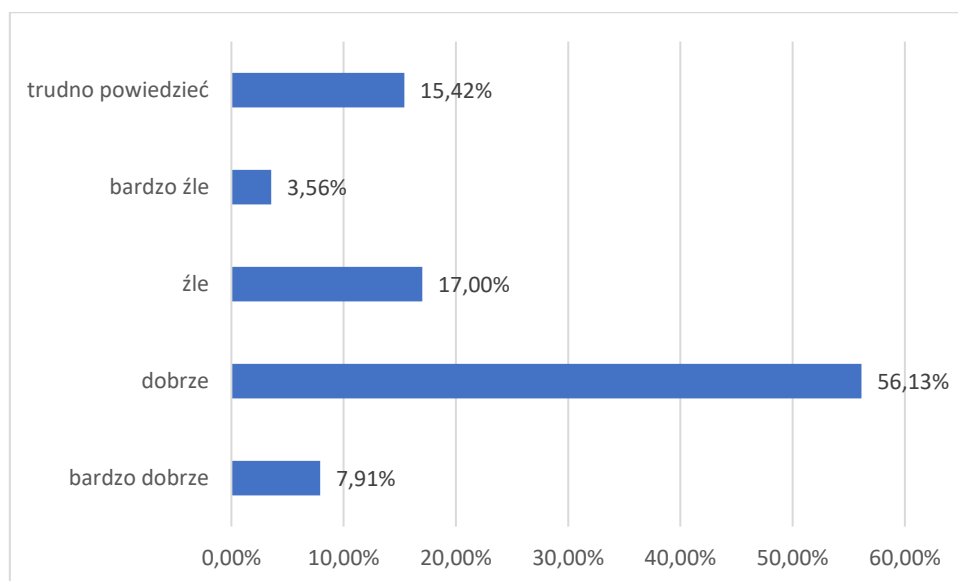
Wykres 13 Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

Analizując odpowiedzi mieszkańców dotyczące oceny dostępności placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy, zdecydowana większość mieszkańców, bo aż 75,89%, stwierdziła, że dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy nie jest wystarczający. Wynik ten wyraźnie wskazuje na istotny problem, z jakim borykają się mieszkańcy, którzy mogą mieć trudności w uzyskaniu potrzebnej pomocy medycznej. Brak wystarczającego dostępu do opieki zdrowotnej może wpływać na pogorszenie stanu zdrowia lokalnej społeczności, wydłużenie czasu oczekiwania na konsultacje medyczne oraz trudności w leczeniu chorób przewlekłych. Jedynie 24,11% ankietowanych uznało, że dostęp do placówek opieki zdrowotnej jest wystarczający. Taki wynik może sugerować, że w niektórych rejonach gminy sytuacja wygląda lepiej, jednak jest to mniejszość w porównaniu do ogólnego niezadowolenia społeczności.

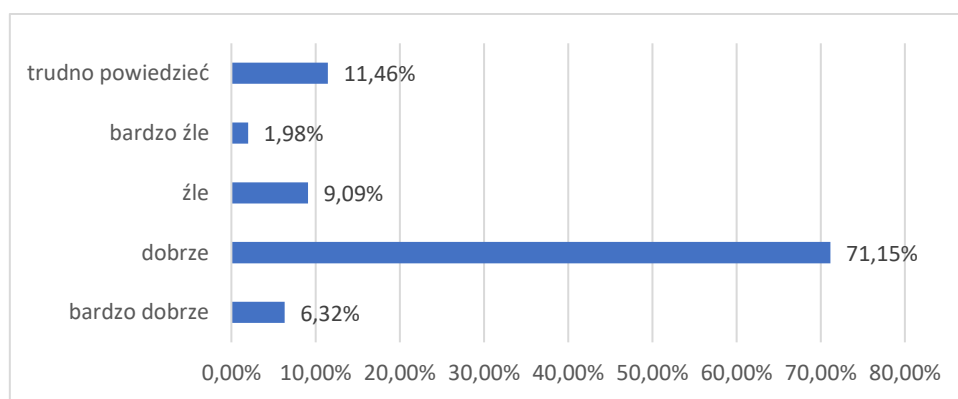
Wykres 14 Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Zdaniem większości ankietowanych miejsca do spędzania wolnego czasu w Gminie Radzanowo (plac zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, miejsca zielone) są oceniane dobrze (56,13%). To pozytywny sygnał, sugerujący, że w gminie istnieje wystarczająca liczba miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu, a lokalna infrastruktura w tej dziedzinie jest na stosunkowo zadowalającym poziomie. Dodatkowo 7,91% respondentów uznało dostępność tych miejsc za bardzo dobrą, co świadczy o pełnej satysfakcji z lokalnych możliwości rekreacyjnych w tej grupie mieszkańców. Jednakże nie wszyscy podzielają tak pozytywną opinię. Aż 17% ankietowanych oceniło dostępność miejsc spędzania wolnego czasu jako złą, a 3,56% jako bardzo złą. Może to wskazywać na istnienie obszarów gminy, w których infrastruktura rekreacyjna jest niedostateczna lub wymaga modernizacji. Tego typu opinie mogą pochodzić od osób mieszkających w bardziej oddalonych miejscowościach gminy, gdzie dostęp do placów zabaw czy terenów zielonych jest ograniczony. Ponadto 15,42% respondentów stwierdziło, że trudno im jednoznacznie ocenić dostępność takich miejsc. Może to wynikać z braku korzystania z tego typu infrastruktury lub z faktu, że nie wszyscy mieszkańcy mają na co dzień kontakt z miejscami rekreacyjnymi.

Wykres 15 Proszę określić jak ocenia Pan/i dostępność miejsc spędzania wolnego czasu w gminie (plac zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, miejsca zielone, itp.)?

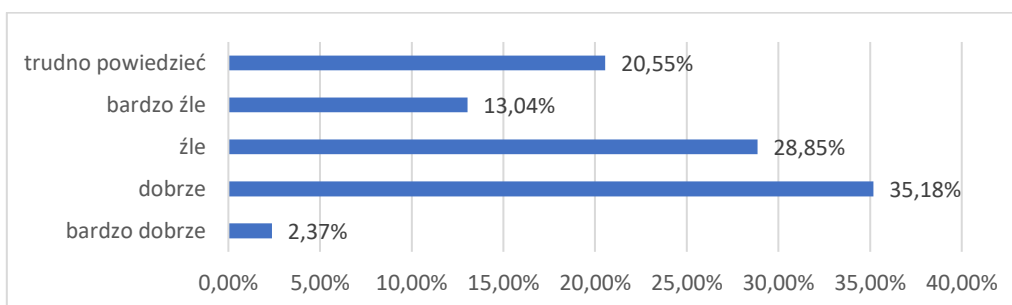
Wyniki ankiety dotyczące poczucia bezpieczeństwa w Gminie Radzanowo pokazują, że 71,15% mieszkańców oceniło je jako „dobre”. To bardzo pozytywny wynik, świadczący o tym, że większość społeczności czuje się bezpiecznie na terenie gminy. Dodatkowo 6,32% ankietowanych uznało swoje poczucie bezpieczeństwa za bardzo dobre, co oznacza pełne zadowolenie z warunków bezpieczeństwa w najbliższym otoczeniu. Nieco ponad 9% mieszkańców ocenia swoje bezpieczeństwo jako złe, natomiast 1,98% określa je jako bardzo złe. Choć te wyniki stanowią mniejszość, to jednak mogą wskazywać na konkretne problemy występujące w wybranych lokalizacjach gminy. Część osób mogła doświadczyć sytuacji zagrożenia lub odczuwać brak poczucia bezpieczeństwa w określonych miejscach. Z kolei 11,46% respondentów przyznało, że trudno im jednoznacznie ocenić swoje poczucie bezpieczeństwa. Taka odpowiedź może wynikać z niejednoznacznych doświadczeń lub z braku większej aktywności w przestrzeni publicznej, co utrudnia jednoznaczną ocenę.

Wykres 16 Proszę określić jak ocenia Pana/i poczucie bezpieczeństwa w gminie?

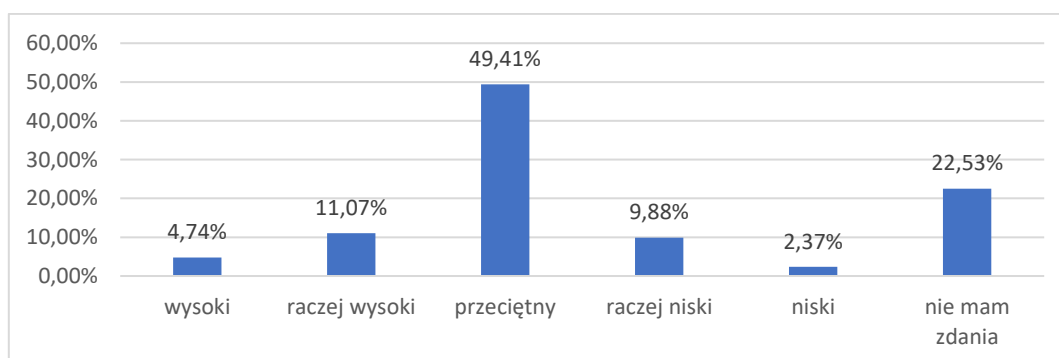
Dane ankietowe wskazują, że dostępność transportu publicznego na terenie gminy została oceniona w różny sposób przez respondentów. Zaledwie 2,37% mieszkańców oceniło dostępność transportu publicznego jako bardzo dobrą. To bardzo niski odsetek, wskazujący na niewielką liczbę osób w pełni zadowolonych z lokalnej komunikacji. Niewiele więcej, bo 35,18% respondentów, uznało dostępność transportu za dobrą, co świadczy o tym, że ponad jedna trzecia mieszkańców w miarę pozytywnie ocenia lokalną komunikację. Jednak znacząca część mieszkańców, bo aż 28,85%, oceniła dostępność transportu publicznego jako złą. Dodatkowo 13,04% określiło ją jako bardzo złą, co łącznie daje ponad 40% niezadowolonych osób. To poważny sygnał, że system komunikacyjny w gminie nie spełnia oczekiwań wielu mieszkańców, co może być wynikiem ograniczonej liczby połączeń, zbyt rzadkich kursów lub problemów z dostępem do przystanków. Aż 20,55% respondentów stwierdziło, że trudno im

jednoznacznie ocenić dostępność transportu. Może to oznaczać, że część mieszkańców nie korzysta z komunikacji publicznej lub nie jest świadoma istniejących połączeń i rozkładów jazdy.

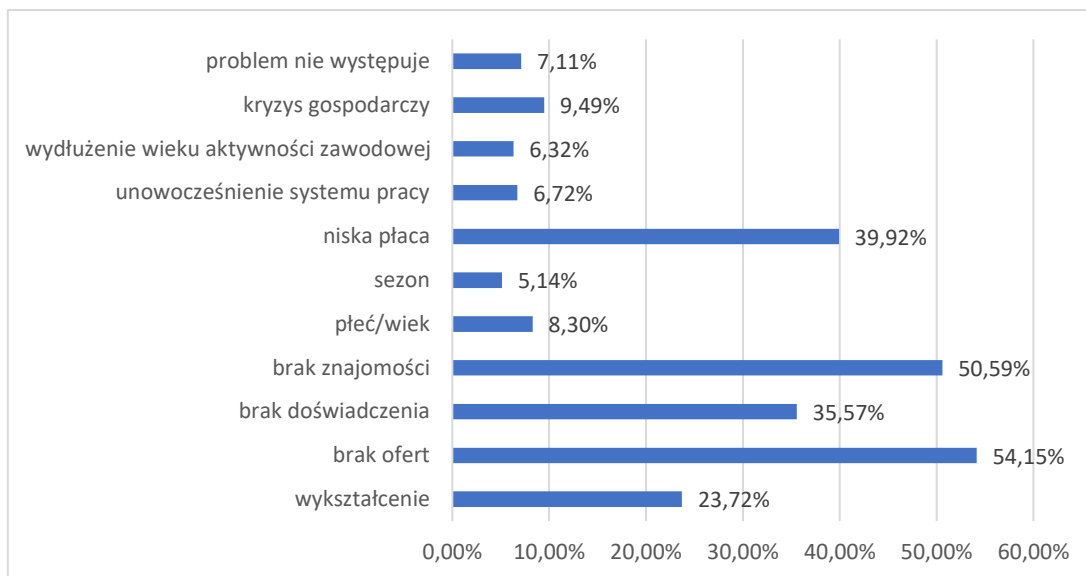
Wykres 17 Proszę określić jak ocenia Pan/i dostępność transportu publicznego w gminie?

Następnie mieszkańców zapytano jaki jest ich zdaniem poziom bezrobocia w gminie. Największa grupa mieszkańców, bo aż 49,41%, oceniła poziom bezrobocia jako przeciętny. To oznacza, że niemal połowa respondentów uważa sytuację na rynku pracy za umiarkowaną, nie wyróżniającą się ani wysokim, ani niskim poziomem bezrobocia. Wynik ten może sugerować, że bezrobocie w gminie mieści się w granicach akceptowalnej normy, choć nadal jest zauważalne. Znaczna część respondentów, wynosząca 22,53%, przyznała, że nie ma zdania na temat poziomu bezrobocia. Może to świadczyć o braku bezpośrednich doświadczeń związanych z poszukiwaniem pracy lub o ograniczonej wiedzy na temat lokalnego rynku pracy. Stosunkowo niewielka grupa mieszkańców, bo 11,07%, oceniła poziom bezrobocia jako raczej wysoki, a 4,74% jako wysoki. Oznacza to, że około 15% respondentów dostrzega wyraźne trudności z zatrudnieniem w gminie. Z drugiej strony, 9,88% ankietowanych uznało bezrobocie za raczej niskie, a 2,37% za niskie. Te wyniki pokazują, że niektórzy mieszkańcy mają pozytywne wrażenie co do sytuacji na lokalnym rynku pracy, choć są oni zdecydowaną mniejszością.

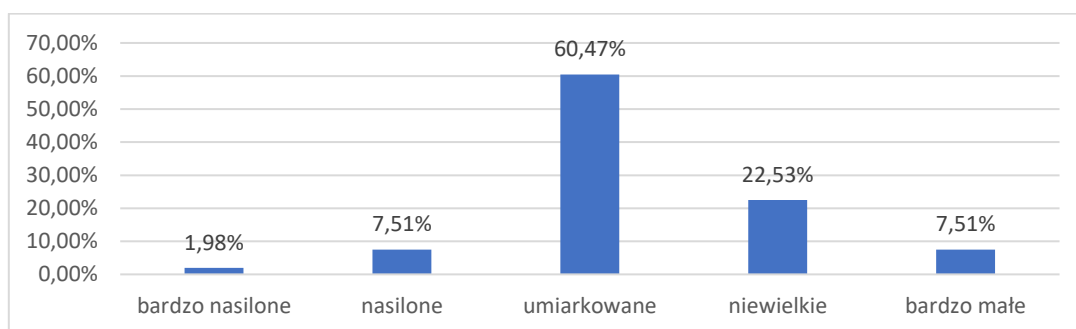
Wykres 18 Jaki jest Pana/i zdaniem poziom bezrobocia w gminie?

Respondenci przedstawili swoje opinie na temat przyczyn bezrobocia na terenie gminy, które wskazują na istotne różnorodne czynniki. Najczęściej wskazywaną przyczyną bezrobocia jest brak ofert pracy, na co wskazało aż 54,15% mieszkańców. Wynik ten sugeruje, że mieszkańcy dostrzegają niedobór dostępnych stanowisk pracy w lokalnych przedsiębiorstwach i instytucjach, co znacząco wpływa na poziom bezrobocia w gminie. Drugim najczęściej wymienianym problemem jest brak znajomości, który wskazało 50,59% respondentów. Może to świadczyć o tym, że w świadomości społecznej istnieje przekonanie o konieczności posiadania odpowiednich kontaktów, aby uzyskać zatrudnienie. Taka sytuacja może powodować frustrację wśród osób bez odpowiedniego wsparcia społecznego lub sieci kontaktów zawodowych. Brak doświadczenia jako przyczynę bezrobocia wskazało 35,57% ankietowanych. Problem ten dotyczy szczególnie młodych osób, które dopiero wkraczają na rynek pracy lub osób próbujących zmienić branżę. Kolejnym istotnym czynnikiem jest niska płaca, na którą zwróciło uwagę 39,92% mieszkańców. Wynik ten sugeruje, że nawet jeśli praca jest dostępna, to warunki finansowe nie spełniają oczekiwań wielu osób, co zniechęca do podejmowania zatrudnienia. Wykształcenie uzyskało 23,72% wskazań, co wskazuje, że nieodpowiednie kwalifikacje zawodowe również stanowią barierę w zdobyciu pracy. Wskazano również na płeć lub wiek jako czynnik utrudniający znalezienie pracy (8,30%), co może świadczyć o istnieniu dyskryminacji na rynku pracy lub preferencjach pracodawców dotyczących wieku pracowników. Inne przyczyny bezrobocia wskazane przez respondentów to m.in. kryzys gospodarczy (9,49%), unowocześnienie systemu pracy (6,72%), wydłużenie wieku aktywności zawodowej (6,32%) oraz czynniki sezonowe (5,14%). Te odpowiedzi sugerują, że część mieszkańców dostrzega wpływ zewnętrznych i systemowych zmian na sytuację na rynku pracy. Warto zauważyć, że 7,11% mieszkańców uznało, że problem bezrobocia w gminie nie występuje, co może sugerować ich subiektywne przekonanie o stabilności lokalnego rynku pracy.

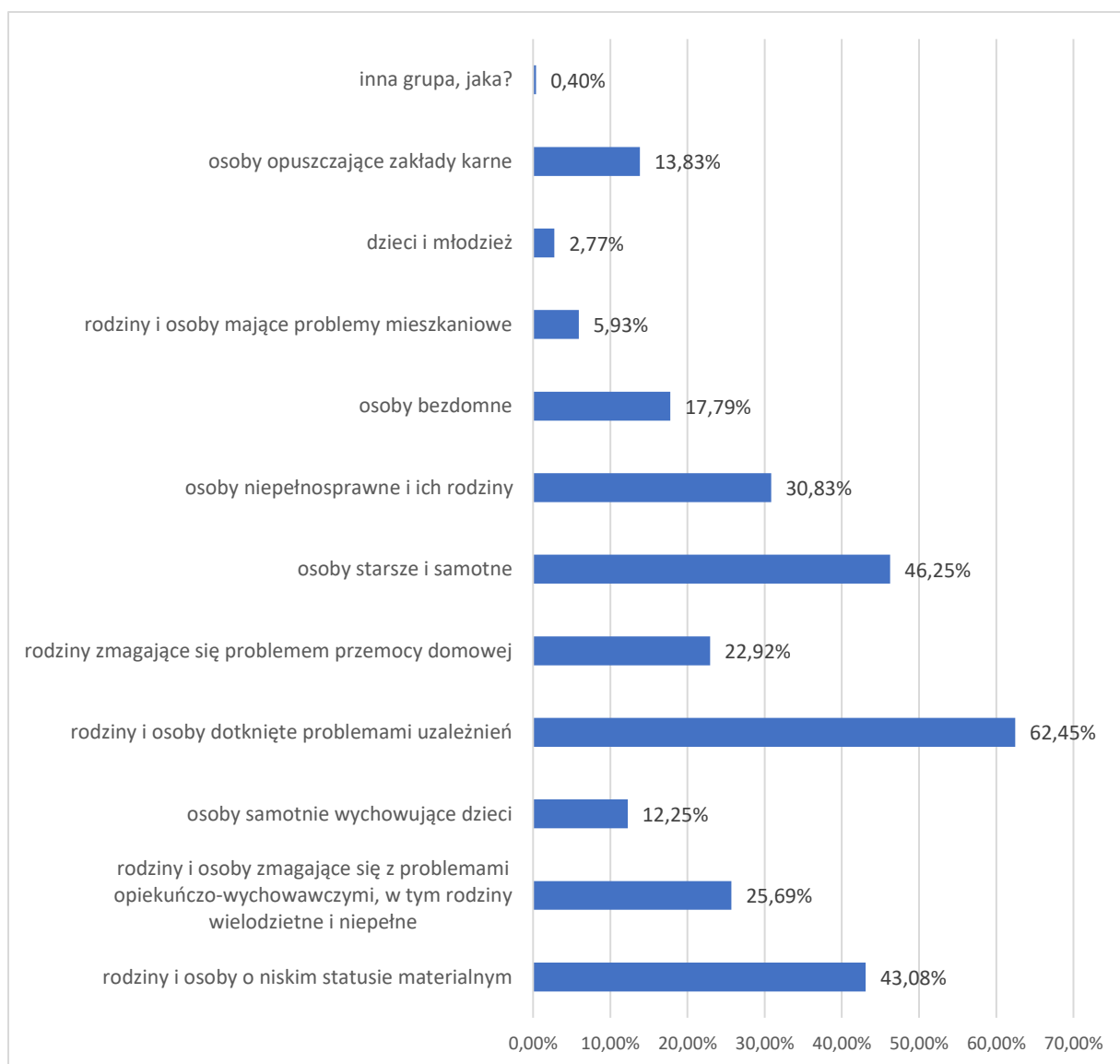
Wykres 19 Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny bezrobocia? Możliwość wyboru 3 odpowiedzi.

Ankietowani zostali poproszeni o ocenę skali problemu wykluczenia społecznego na terenie gminy. Większość mieszkańców, bo aż 60,47%, oceniła skalę problemu wykluczenia społecznego jako umiarkowaną. To oznacza, że choć problem ten jest dostrzegany, nie jest on postrzegany jako wyjątkowo poważny. Wynik ten może sugerować, że w gminie występują pewne trudności związane z marginalizacją społeczną, ale są one obecne w ograniczonym zakresie. Znaczna część mieszkańców, wynosząca 22,53%, uznała problem wykluczenia za niewielki. Taka ocena świadczy o tym, że w odczuciu części respondentów wykluczenie społeczne nie stanowi poważnego wyzwania na co dzień. Dodatkowo 7,51% osób stwierdziło, że problem ten jest bardzo mały, co może wskazywać na pozytywne doświadczenia w zakresie integracji społecznej. Z kolei 7,51% mieszkańców oceniło problem wykluczenia społecznego jako nasilony, a 1,98% jako bardzo nasilony. Choć odsetek tych odpowiedzi nie jest wysoki, to jednak wskazuje na obecność grup społecznych, które mogą doświadczać marginalizacji lub trudności w pełnym uczestnictwie w życiu lokalnym.

Wykres 20 Jak ocenia Pan/i skalę problemu wykluczenia społecznego w gminie?

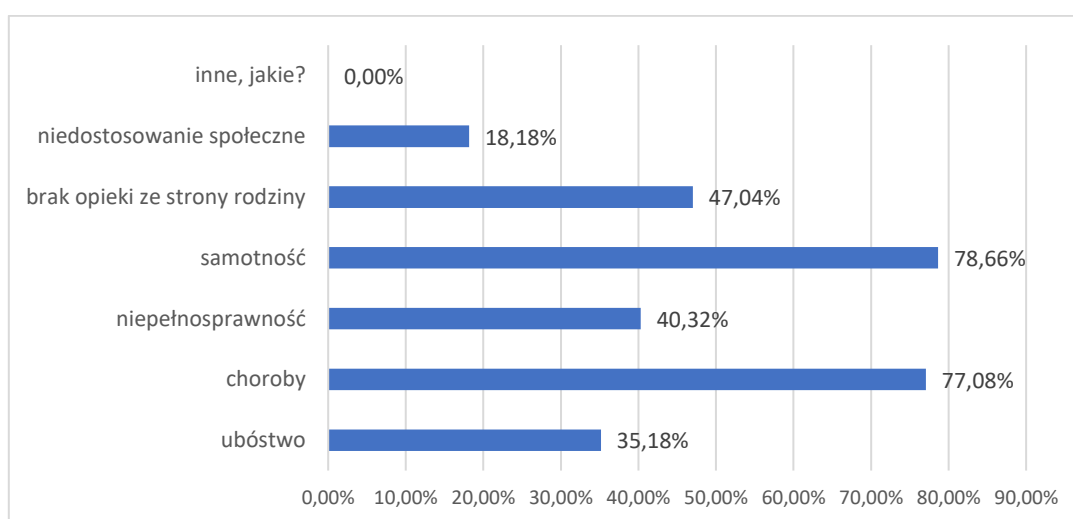
W celu uzupełnienia poprzedniego pytania, mieszkańcom zadano pytanie, jakie grupy ich zdaniem są zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Najczęściej wskazywaną grupą są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień, na co wskazało aż 62,45% mieszkańców. Wynik ten wyraźnie pokazuje, że w świadomości społecznej uzależnienia są postrzegane jako kluczowy czynnik powodujący wykluczenie i trudności w funkcjonowaniu w społeczności lokalnej. Drugą grupą najbardziej zagrożoną wykluczeniem są osoby starsze i samotne, co wskazało 46,25% respondentów. Wynik ten sugeruje, że starość i samotność są często powiązane z izolacją społeczną i brakiem wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Kolejną liczną grupą są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (43,08%), co wskazuje na znaczną rolę problemów finansowych w procesie marginalizacji. Znaczna liczba mieszkańców (30,83%) uznała, że osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny są narażone na wykluczenie. Wynik ten może wynikać z trudności w dostępie do usług publicznych, rehabilitacji oraz barier architektonicznych i społecznych. Kolejną wskazaną grupą są rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (25,69%). Problemy w zakresie opieki nad dziećmi oraz trudności w organizacji życia codziennego mogą prowadzić do społecznego wykluczenia tych rodzin. Również rodziny zmagające się z przemocą domową zostały wskazane jako zagrożone wykluczeniem (22,92%). W mniejszym stopniu mieszkańcy dostrzegają zagrożenie wykluczeniem wśród osób bezdomnych (17,79%) oraz osób opuszczających zakłady karne (13,83%). Te grupy są jednak nadal postrzegane jako wrażliwe społecznie i wymagające wsparcia w procesie reintegracji. Nieliczne wskazania uzyskały także osoby samotnie wychowujące dzieci (12,25%) oraz rodziny mające problemy mieszkaniowe (5,93%). Najmniej osób wskazało dzieci i młodzież (2,77%) jako grupę zagrożoną wykluczeniem. W kategorii "inne" pojawiły się indywidualne wskazania dotyczące osób, które nie chcą się integrować na siłę, a także tych, które nie uczestniczą w życiu społeczności z powodu braku akceptacji zwyczajów związanych z alkoholem.

Wykres 21 Jakie grupy zdaniem Pana/i są zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze zamieszkujące gminę. Najpoważniejszym problemem osób starszych według mieszkańców gminy jest samotność, na którą wskazało aż 78,66% ankietowanych. Wynik ten wyraźnie pokazuje, że wiele starszych osób czuje się osamotnionych i brakuje im regularnego kontaktu z rodziną lub społecznością lokalną. Problem samotności jest szczególnie dotkliwy w przypadku osób mieszkających samotnie lub mających ograniczone możliwości wychodzenia z domu. Kolejnym poważnym problemem są choroby, które wskazało 77,08% respondentów. Wynik ten sugeruje, że problemy zdrowotne są powszechne wśród osób starszych, co dodatkowo potęguje ich poczucie izolacji i zależności od innych. Choroby przewlekłe oraz ograniczenia ruchowe często utrudniają codzienne funkcjonowanie, co

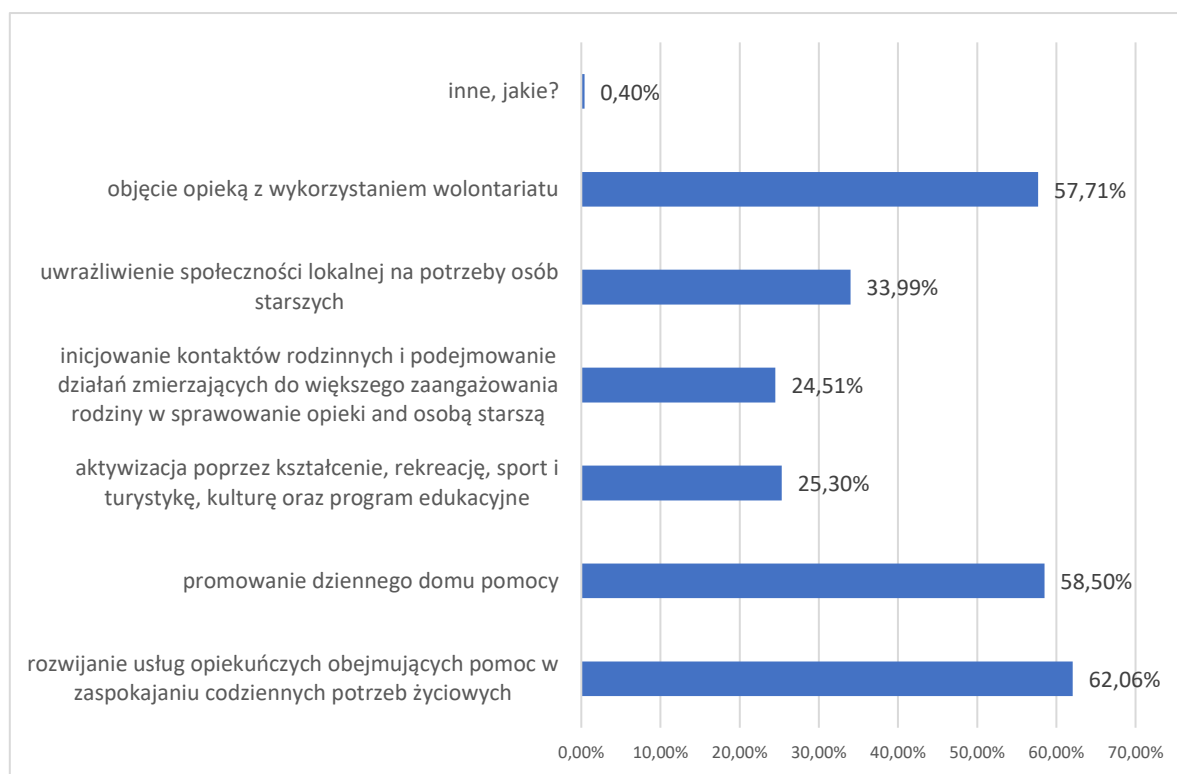
wymaga wsparcia ze strony opiekunów lub systemu opieki zdrowotnej. Brak opieki ze strony rodziny został wskazany przez 47,04% respondentów jako istotny problem. Oznacza to, że prawie połowa mieszkańców dostrzega trudności starszych osób wynikające z braku wsparcia najbliższych. Taka sytuacja może prowadzić do zaniedbań w zakresie podstawowej opieki oraz zwiększać poczucie osamotnienia. Niepełnosprawność, jako problem osób starszych, została wskazana przez 40,32% mieszkańców. Problemy z poruszaniem się czy wykonywaniem codziennych czynności są częstym wyzwaniem w tej grupie wiekowej. Z kolei ubóstwo jako problem dotyczący seniorów wskazało 35,18% respondentów, co pokazuje, że część osób starszych zmagają się również z trudnościami finansowymi, wynikającymi m.in. z niskich emerytur lub braku dodatkowych źródeł dochodu. Mniejsza liczba respondentów (18,18%) wskazała na niedostosowanie społeczne jako problem seniorów, co może oznaczać trudności w adaptacji do zmian w otoczeniu lub problematyczne relacje międzyludzkie w społeczności lokalnej.

Wykres 22 Z jakimi problemami społecznymi na terenie gminy najczęściej borykają się osoby starsze? Możliwość wyboru 3 odpowiedzi.

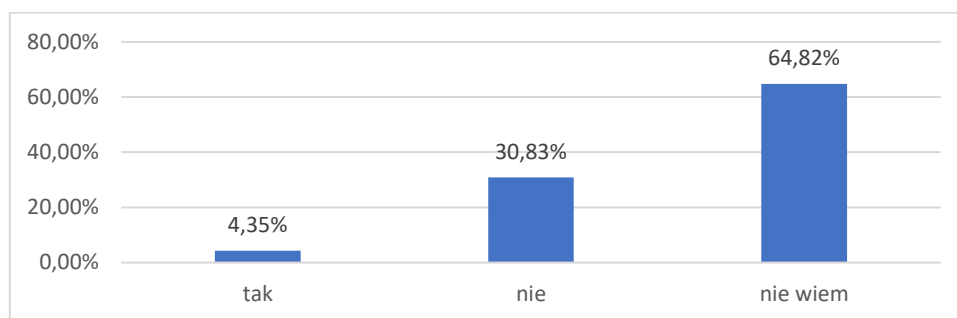
Aby umożliwić osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie Gminy Radzanowo, kluczowe będą różnorodne działania dostosowane do ich potrzeb i sytuacji. Najwięcej wskazań badanych uzyskało rozwijanie usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, co wskazało aż 62,06% mieszkańców. Wynik ten jasno wskazuje na potrzebę zwiększenia dostępności wsparcia opiekuńczego, w tym pomocy w codziennych obowiązkach i czynnościach. Może to dotyczyć zarówno usług świadczonych przez profesjonalne instytucje, jak i wsparcia organizowanego w ramach lokalnych inicjatyw. Drugą istotną propozycją jest promowanie dziennego domu pomocy, na

co wskazało 58,50% respondentów. Takie placówki mogą pełnić funkcję ośrodków wsparcia dziennego, gdzie osoby starsze mają możliwość spędzenia czasu w towarzystwie innych, otrzymania pomocy i uczestniczenia w zajęciach aktywizacyjnych. Kolejną formą wsparcia, którą wskazało 57,71% ankietowanych, jest objęcie opieką z wykorzystaniem wolontariatu. Mieszkańcy gminy dostrzegają potencjał w organizowaniu pomocy poprzez zaangażowanie osób młodszych oraz wolontariuszy, co mogłoby znacząco poprawić jakość życia seniorów. Ponadto 33,99% respondentów uważa, że uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych jest kluczowe. Taka edukacja społeczna może przyczynić się do zwiększenia empatii oraz lepszego zrozumienia problemów, z jakimi borykają się seniorzy. Dodatkowo, 25,30% ankietowanych wskazało na aktywizację poprzez kształcenie, rekreację, sport, turystykę, kulturę oraz programy edukacyjne. Wynik ten pokazuje, że mieszkańcy widzą potrzebę włączenia seniorów w aktywności, które mogą przyczynić się do ich fizycznego i psychicznego dobrostanu. Jednym z proponowanych działań jest także inicjowanie kontaktów rodzinnych i podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w opiekę nad osobami starszymi, co wskazało 24,51% mieszkańców. Takie podejście mogłoby zmniejszyć poczucie samotności i wspierać więzi rodzinne. W odpowiedzi „inne, jakie?” (0,40%) napisano: „z udziałem specjalistów, imprezy z alkoholem nie są dobrym pomysłem”.

Wykres 23 Jakie działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy? Pytanie wielokrotnego wyboru.

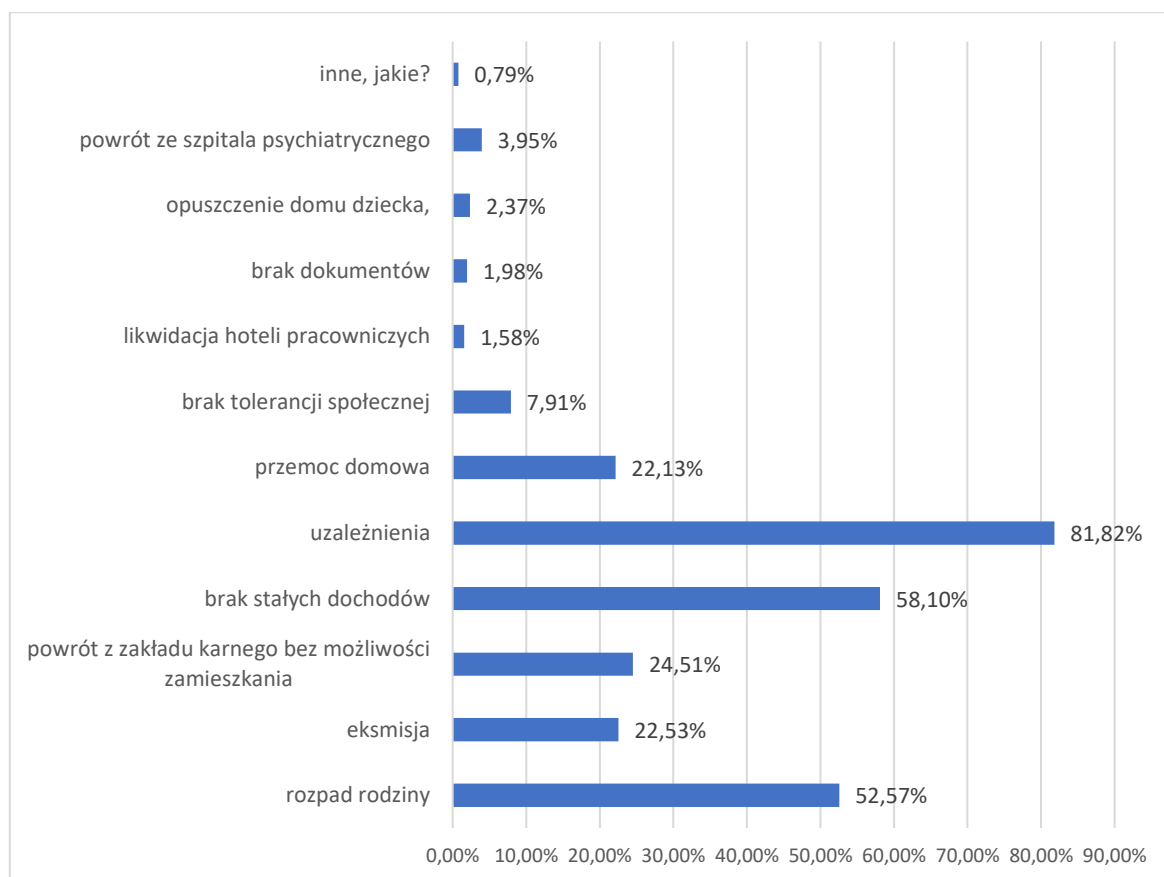
Kolejne pytanie miało na celu zbadanie skali problemu osób bezdomnych w Gminie Radzanowo. Zdecydowana większość mieszkańców, bo aż 64,82%, przyznała, że nie wie, czy na terenie gminy jest dużo osób bezdomnych. Taki wynik może świadczyć o niskiej widoczności problemu bezdomności w przestrzeni publicznej lub o braku świadomości w tym zakresie. Możliwe również, że bezdomność nie jest powszechnym zjawiskiem w gminie, co sprawia, że mieszkańcy nie mają wyrobionego zdania na ten temat. Z kolei 30,83% respondentów uznało, że na terenie gminy nie ma dużo osób bezdomnych, co może wskazywać na stosunkowo niewielką skalę tego problemu. Wynik ten sugeruje, że osoby bezdomne mogą być raczej marginalnym zjawiskiem w lokalnej społeczności. Jedynie 4,35% ankietowanych uważa, że na terenie gminy jest dużo osób bezdomnych. Tak niski odsetek może wynikać z subiektywnych odczuć respondentów, którzy mogli zetknąć się z przypadkami bezdomności w konkretnych miejscach lub sytuacjach.

Wykres 24 Czy Pana/i zdaniem na terenie gminy jest dużo osób bezdomnych?

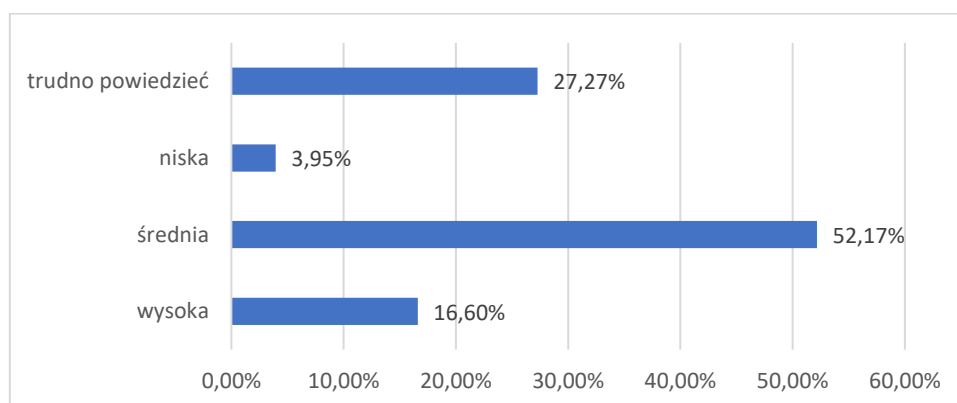
Najczęściej wskazywaną przyczyną bezdomności przez badanych są uzależnienia, które wskazało aż 81,82% mieszkańców. Wynik ten wyraźnie pokazuje, że w świadomości społecznej uzależnienia od alkoholu, narkotyków czy innych substancji stanowią kluczowy czynnik prowadzący do marginalizacji i utraty miejsca zamieszkania. Drugą najczęściej wymienianą przyczyną jest brak stałych dochodów, na co wskazało 58,10% respondentów. Problem ten dotyczy zarówno osób bezrobotnych, jak i tych, które pracują dorywczo lub w niepełnym wymiarze godzin, co uniemożliwia utrzymanie mieszkania. Rozpad rodziny jako przyczynę bezdomności wskazało 52,57% mieszkańców. Może to dotyczyć zarówno rozwodów, konfliktów rodzinnych, jak i utraty wsparcia ze strony bliskich. Rozpad więzi rodzinnych często skutkuje brakiem miejsca do życia i koniecznością opuszczenia wspólnego domu. Kolejną przyczyną bezdomności wskazaną przez 24,51% ankietowanych jest powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania. Wynik ten wskazuje na problemy z reintegracją społeczną byłych więźniów, którzy często nie mają wsparcia ani miejsca, do

którego mogliby wrócić. Eksmisja jako przyczyna bezdomności uzyskała 22,53% wskazań, co oznacza, że brak możliwości regulowania opłat czynszowych lub konflikt z właścicielem lokalu może prowadzić do utraty dachu nad głową. W podobnym zakresie (22,13%) mieszkańcy wskazali przemoc domową jako czynnik powodujący bezdomność, co sugeruje, że osoby doświadczające przemocy decydują się na opuszczenie domu w obawie przed dalszym zagrożeniem. Inne mniej powszechne przyczyny to powrót ze szpitala psychiatrycznego (3,95%), opuszczenie domu dziecka (2,37%), brak dokumentów (1,98%) oraz likwidacja hoteli pracowniczych (1,58%). Część mieszkańców wskazała także na brak tolerancji społecznej (7,91%) jako czynnik sprzyjający marginalizacji. W odpowiedzi „inne, jakie?” (0,79%) napisano: „brak akceptacji wśród bliskich” oraz „nie inwestowanie w miejsce zamieszkania”.

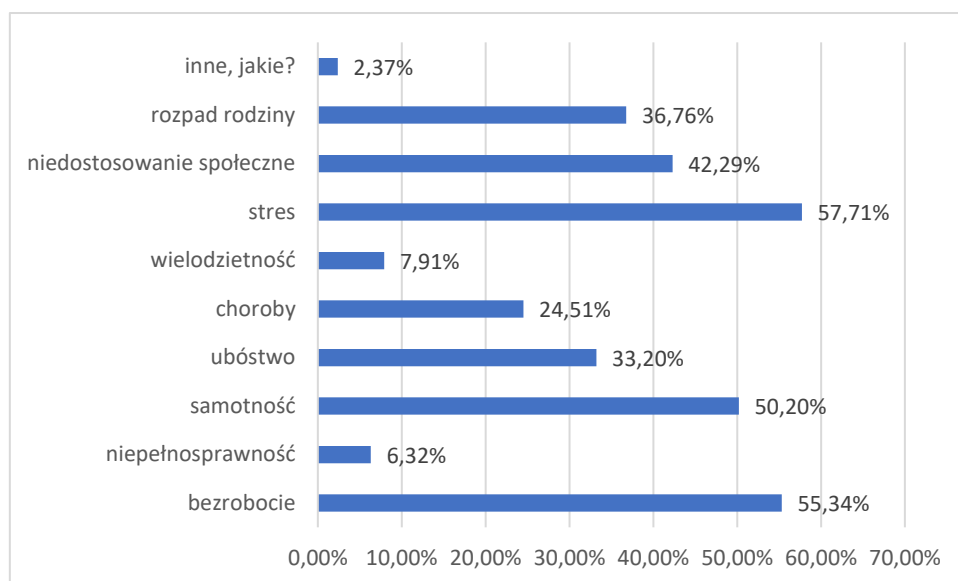
Wykres 25 Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w bezdomność? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.
Pytanie wielokrotnego wyboru.

Odnosząc się do kolejnego zadanego pytania, które brzmiało „Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie gminy?”. Większość mieszkańców, bo aż 52,17%, oceniła skalę problemu uzależnień jako średnią. Wynik ten wskazuje, że problem uzależnień jest dostrzegany, jednak nie dominuje w percepcji mieszkańców jako wyjątkowo nasilony. Mieszkańcy mogą mieć świadomość istnienia problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub innymi substancjami, jednak nie postrzegają ich jako krytycznych dla całej społeczności. Stosunkowo duża grupa mieszkańców, wynosząca 27,27%, przyznała, że trudno im jednoznacznie ocenić skalę problemu uzależnień. Może to wynikać z braku bezpośrednich doświadczeń z osobami uzależnionymi lub z braku wiedzy na temat skali problemu w gminie. Znacznie mniejszy odsetek respondentów, bo 16,60%, ocenił skalę uzależnień jako wysoką. Wynik ten może wskazywać na osoby mające bezpośredni kontakt z problemem uzależnień w swoim otoczeniu lub osoby dostrzegające jego poważne skutki społeczne i rodzinne. Jedynie 3,95% ankietowanych uznało skalę uzależnień za niską, co sugeruje, że w opinii mieszkańców problem uzależnień nie jest całkowicie marginalny i występuje w lokalnej społeczności w zauważalnym stopniu.

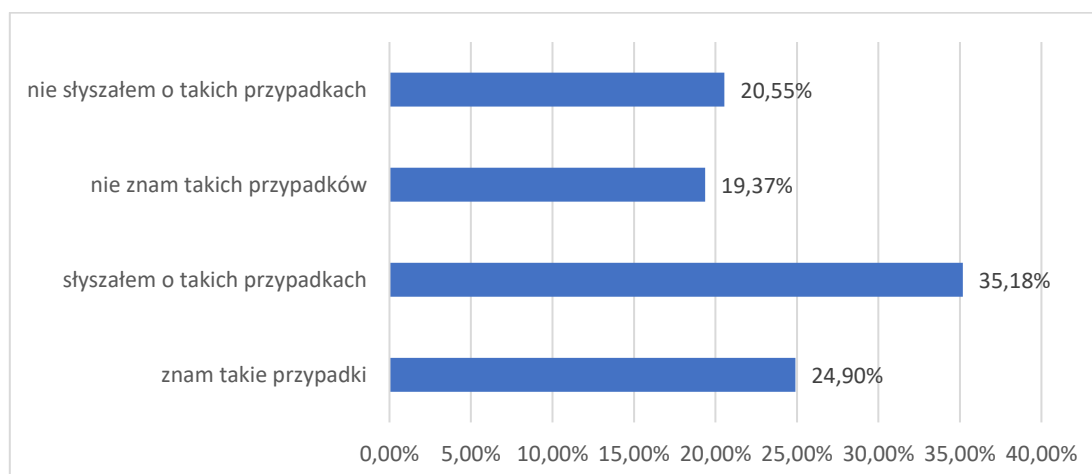
Wykres 26 Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie gminy?

Następnie ankietowani zostali poproszeni o wskazanie głównych przyczyn występowania uzależnień. Najczęściej wskazywaną przyczyną uzależnień jest stres, na co wskazało aż 57,71% mieszkańców. Wynik ten pokazuje, że w świadomości społecznej stres związany z życiem codziennym, problemami zawodowymi czy rodzinnymi odgrywa kluczową rolę w rozwoju uzależnień. Drugą najczęściej wymienianą przyczyną jest bezrobocie, które wskazało 55,34% respondentów. Brak pracy i stabilności finansowej często prowadzi do frustracji, poczucia bezradności oraz poszukiwania sposobów na ucieczkę od trudnej rzeczywistości, co w konsekwencji może sprzyjać rozwojowi uzależnień. Samotność została wskazana jako kolejna istotna przyczyna uzależnień przez 50,20% ankietowanych. Brak wsparcia emocjonalnego, izolacja społeczna oraz poczucie osamotnienia mogą prowadzić do poszukiwania chwilowego ukojenia w substancjach psychoaktywnych lub innych uzależniających czynnościach. Niedostosowanie społeczne, na które wskazało 42,29% respondentów, również odgrywa ważną rolę w kontekście uzależnień. Osoby, które nie odnajdują się w środowisku społecznym lub czują się wykluczone, mogą częściej sięgać po używki jako formę kompensacji emocjonalnej. Rozpad rodziny wskazało 36,76% mieszkańców jako przyczynę uzależnień. Problemy rodzinne, konflikty oraz utrata bliskich więzi mogą prowadzić do emocjonalnych trudności, które w niektórych przypadkach znajdują ujście w uzależnieniach. Ważnym czynnikiem jest również ubóstwo (33,20%), które może sprzyjać rozwojowi uzależnień w wyniku poczucia braku perspektyw oraz trudności życiowych. Choroby jako przyczynę wskazało 24,51% respondentów, co może wynikać z sytuacji, w których osoby przewlekle chore szukają ulgi w środkach psychoaktywnych. Znacznie rzadziej wskazywano na wielodzietność (7,91%) oraz niepełnosprawność (6,32%) jako czynniki sprzyjające uzależnieniom. Może to wynikać z przekonania, że te aspekty nie mają bezpośredniego wpływu na skłonność do uzależnień. W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,37%) napisano: „tradycja picia, przeciwstawianie się tradycyjnemu picciu paleniem trawki”, „własny wybór osoby, który przeradza się w uzależnienie”, „picie sąsiedzkie”, „sposób na życie, lenistwo, łatwe pieniądze z zasiłków”, „Przede wszystkim na wsi uzależnienia są pokoleniowe. Ojciec pił to i syn pod sklepem siedzi. Dodatkowo uzależnienia powoduje smutek. Ludzie są nieszczęśliwi, z różnych powodów”, a także „presją tzw. Współtowarzyszy”.

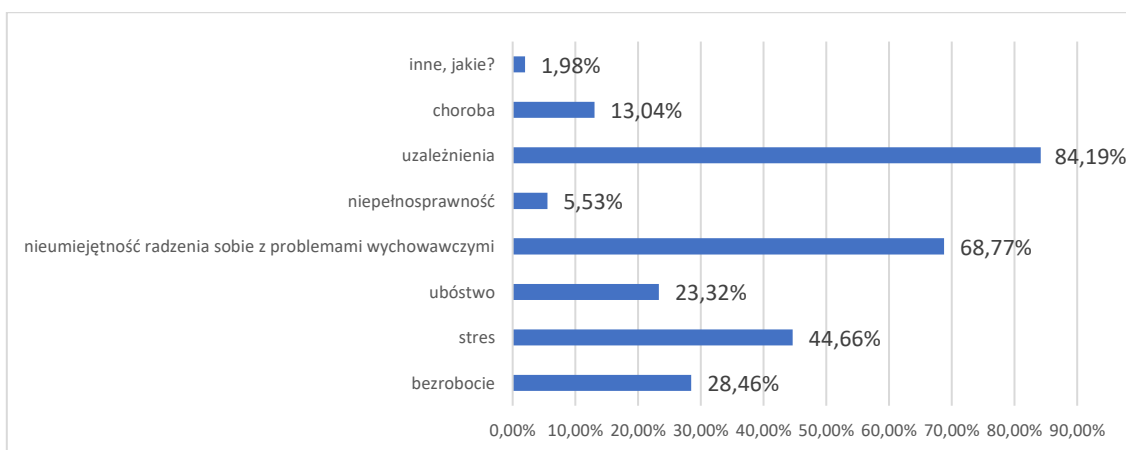
Wykres 27 Jakiego Pana/i zdaniem przyczyny występowania uzależnień? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.
Pytanie wielokrotnego wyboru.

Na podstawie przeprowadzonego badania można zauważyć, że zjawisko przemocy domowej na terenie gminy jest istotnym problemem. Najwięcej mieszkańców, bo 35,18%, zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy domowej w gminie. Bezpośrednią znajomość przypadków przemocy domowej zadeklarowało 24,90% ankietowanych. To stosunkowo wysoki odsetek, który może świadczyć o tym, że problem ten dotyka nie tylko osoby bezpośrednio zaangażowane, ale także ich bliskie otoczenie. Jednocześnie 19,37% respondentów stwierdziło, że nie zna takich przypadków, a 20,55% przyznało, że nie słyszało o występowaniu przemocy domowej na terenie gminy.

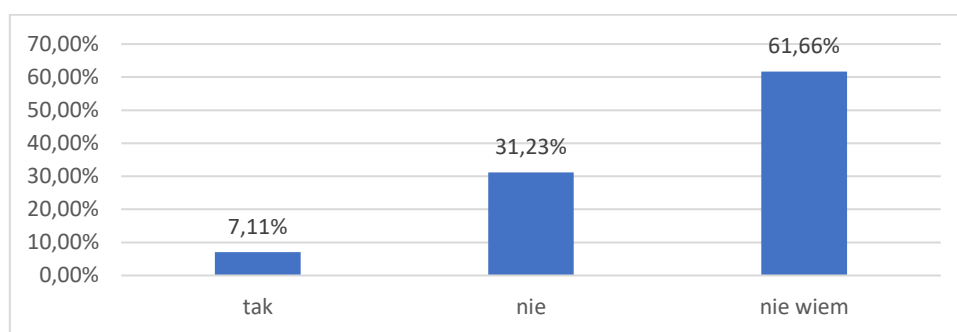
Wykres 28 Czy na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej?

Z analizy danych wynika, że najczęściej wskazywaną przyczyną przemocy domowej są uzależnienia, na które wskazało aż 84,19% mieszkańców. Wynik ten jednoznacznie sugeruje, że w świadomości społecznej to właśnie nadużywanie alkoholu, narkotyków lub innych substancji stanowi główny czynnik wywołujący agresję i przemoc w rodzinie. Drugą najczęściej wymienianą przyczyną jest nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi, którą wskazało 68,77% respondentów. Tego rodzaju trudności mogą wynikać z braku odpowiednich wzorców rodzinnych, braku wsparcia w procesie wychowawczym oraz braku edukacji w zakresie radzenia sobie z trudnymi emocjami i sytuacjami konfliktowymi. Stres również został uznany za istotny czynnik, na co wskazało 44,66% mieszkańców. Może on wynikać z problemów zawodowych, finansowych lub osobistych, a w połączeniu z brakiem umiejętności regulacji emocji może prowadzić do wybuchów agresji. Znaczącą przyczyną przemocy domowej, wskazaną przez 28,46% respondentów, jest bezrobocie. Brak pracy i stabilnych dochodów często wywołuje frustrację oraz poczucie bezradności, co może przekładać się na napięcia w relacjach rodzinnych. Ubóstwo jako przyczynę przemocy domowej wskazało 23,32% ankietowanych, co może być związane z presją finansową i konfliktami o zasoby. W mniejszym stopniu mieszkańcy wskazali choroby (13,04%) oraz niepełnosprawność (5,53%) jako czynniki mogące sprzyjać przemocy w rodzinie. Może to wynikać z trudności w opiece nad chorym członkiem rodziny oraz braku wsparcia opiekuńczego. W kategorii "inne, jakie?" (1,98%) pojawiły się indywidualne wskazania, które podkreślają znaczenie problemów emocjonalnych i psychicznych sprawców, pochodzenie z rodzin przemocowych oraz brak odpowiedniego wsparcia terapeutycznego. Zwrócono także uwagę na brak umiejętności radzenia sobie z emocjami oraz kontrolowania własnych reakcji, a także na trudności w wyrażaniu miłości i poczucia bycia potrzebnym.

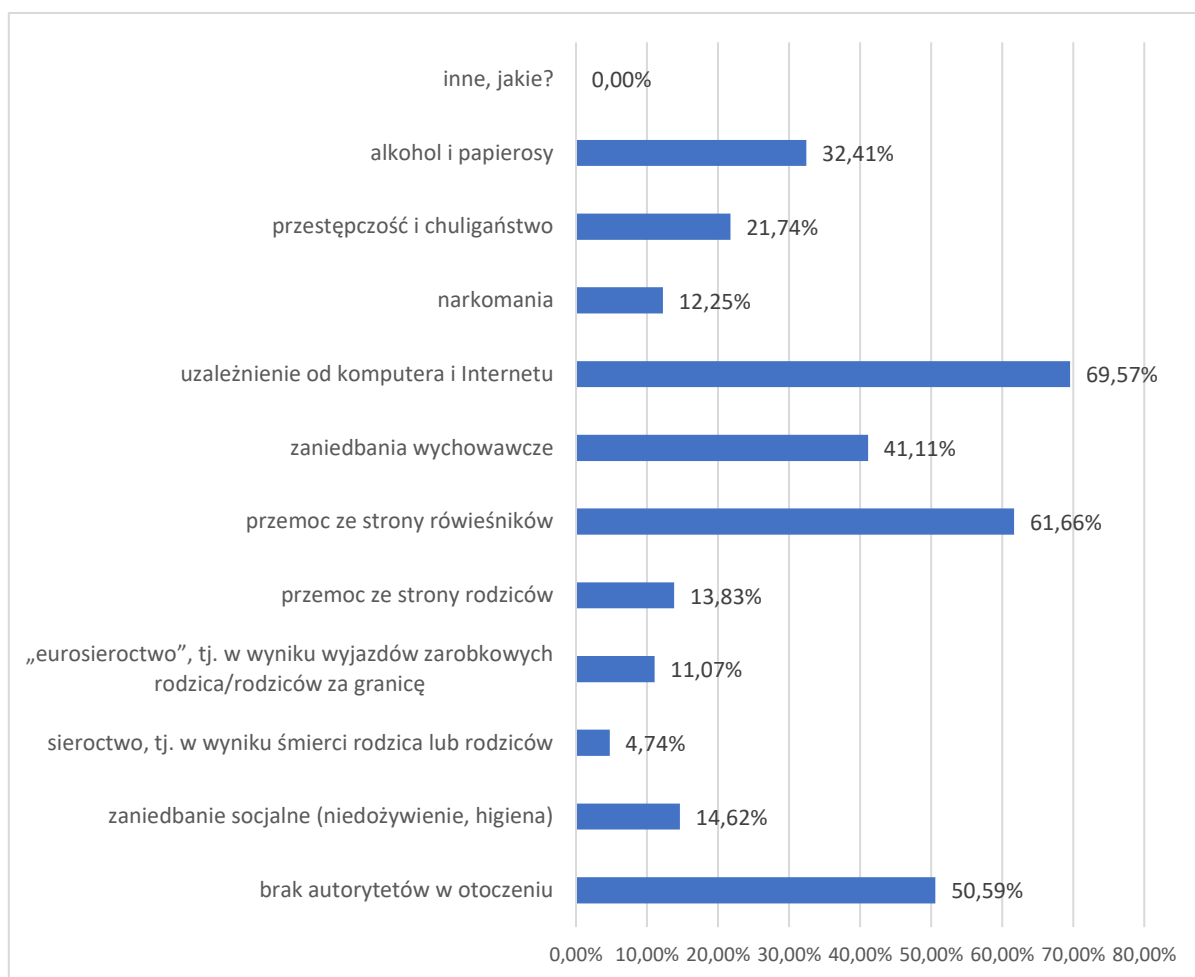
Wykres 29 Jakiej są Pana/i zdaniem przyczyny przemocy domowej? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi. Pytanie wielokrotnego wyboru.

Zdecydowana większość mieszkańców, bo aż 61,66%, przyznała, że nie wie, czy oferta pomocy jest wystarczająca. Taki wynik może świadczyć o niskiej świadomości mieszkańców na temat dostępnych usług wsparcia dla rodzin z problemami wychowawczymi. Może to wynikać zarówno z niedostatecznej promocji takich programów, jak i z braku bezpośredniego kontaktu z osobami potrzebującymi pomocy. Stosunkowo duża grupa mieszkańców, wynosząca 31,23%, uznała, że oferta pomocy nie jest wystarczająca. Wynik ten sugeruje, że część społeczności dostrzega braki w systemie wsparcia rodzin borykających się z problemami opiekuńczymi. Może to oznaczać niewystarczającą liczbę dostępnych programów pomocowych, brak specjalistów lub trudności w dostępie do odpowiednich usług. Jedynie 7,11% respondentów oceniło ofertę pomocy jako wystarczającą, co wskazuje na niewielką liczbę osób pozytywnie oceniających istniejące wsparcie.

Wykres 30 Czy na terenie gminy Pana/i zdaniem jest wystarczająca oferta pomocy dla rodzin z dziećmi, którzy borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi?

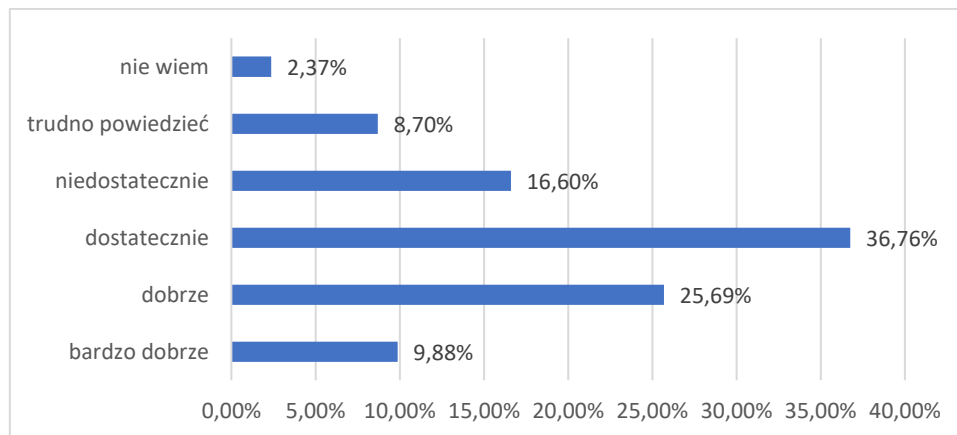
Z danych dotyczących negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży wynika, że największym problemem według badanych w gminie jest uzależnienie od komputera i Internetu, wskazane przez 69,57% respondentów. Wynik ten jednoznacznie pokazuje, że w świadomości społecznej nadmierne korzystanie z technologii stanowi najpoważniejsze wyzwanie wychowawcze. Problemy wynikające z uzależnienia mogą obejmować izolację społeczną, problemy z koncentracją oraz ograniczoną aktywność fizyczną. Drugim najczęściej wymienianym zjawiskiem jest przemoc ze strony rówieśników, wskazana przez 61,66% respondentów. Może to świadczyć o występowaniu problemów z przemocą w środowisku szkolnym lub w grupach rówieśniczych, co negatywnie wpływa na rozwój emocjonalny i poczucie bezpieczeństwa młodych osób. Brak autorytetów w otoczeniu wskazało 50,59% mieszkańców jako negatywne zjawisko dotyczące dzieci i młodzieży. Oznacza to, że część młodych ludzi nie znajduje wzorców godnych naśladowania, co może wpływać na ich decyzje i zachowania. Kolejnym problemem są zaniedbania wychowawcze, które wskazało 41,11% ankietowanych. Problemy te mogą wynikać z braku odpowiedniego wsparcia rodzicielskiego, braku dyscypliny lub ograniczonego czasu poświęconego na wychowanie. Problem alkoholu i papierosów jako zagrożenie dla młodzieży wskazało 32,41% respondentów. Wynik ten sugeruje, że uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród młodych osób są nadal powszechne i wymagają działań profilaktycznych. W dalszej kolejności mieszkańcy wskazali na przestępczość i chuligaństwo (21,74%), co może wskazywać na problemy związane z demoralizacją młodzieży w niektórych rejonach gminy. Problem „eurosieroctwa” w wyniku wyjazdów zarobkowych rodziców za granicę wskazało 11,07% respondentów, co pokazuje, że rozłąka z rodziną również ma wpływ na rozwój dzieci. Stosunkowo rzadziej wymieniane były zaniedbanie socjalne (14,62%), przemoc ze strony rodziców (13,83%) oraz narkomania (12,25%). Sieroctwo w wyniku śmierci rodziców wskazało jedynie 4,74% mieszkańców, co może sugerować, że problem ten nie jest tak powszechny.

Wykres 31 Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? Możliwość wyboru 3 odpowiedzi.

Kolejne pytanie dotyczyło oceny zaangażowania władz gminy w życie społeczne mieszkańców. Najwięcej respondentów, bo aż 36,76%, oceniło zaangażowanie władz jako dostateczne. Oznacza to, że mieszkańcy dostrzegają pewne działania podejmowane przez lokalne władze, jednak nie są one w pełni satysfakcjonujące i pozostawiają przestrzeń do poprawy. Znaczna grupa mieszkańców (25,69%) ocenia zaangażowanie pozytywnie, określając je jako dobre. Oznacza to, że ponad jedna czwarta społeczności ma poczucie, że władze podejmują aktywne działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Dodatkowo 9,88% respondentów oceniło zaangażowanie władz bardzo dobrze, co wskazuje na pełne zadowolenie z działań podejmowanych w tej sferze. Z drugiej strony, 16,60% mieszkańców uznało zaangażowanie władz za niedostateczne. Może to oznaczać brak wystarczających inicjatyw społecznych lub niewystarczającą skuteczność prowadzonych działań. Taka ocena wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań samorządowych w obszarze polityki społecznej. Około 8,70% ankietowanych przyznało, że trudno im jednoznacznie ocenić stopień

zaangażowania władz lokalnych. Może to wynikać z braku wiedzy na temat podejmowanych działań lub braku bezpośredniego kontaktu z projektami realizowanymi przez samorząd. Jedynie 2,37% respondentów stwierdziło, że nie wie, jak ocenić zaangażowanie władz, co może świadczyć o braku zainteresowania sprawami społecznymi lub braku informacji.

Wykres 32 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

Na koniec respondenci zostali zapytani, w jakim stopniu są zadowoleni z poszczególnych elementów funkcjonowania gminy, takich jak organizacja czasu wolnego, dostęp do usług publicznych, bezpieczeństwo oraz infrastruktura społeczna.

Pozytywne aspekty życia w gminie:

Największe zadowolenie mieszkańców dotyczy:

- **Dostępu do informacji na temat wydarzeń w mieście:** Aż 64,03% mieszkańców jest zadowolonych z możliwości uzyskiwania informacji o lokalnych wydarzeniach.
- **Warunków mieszkaniowych:** 63,64% respondentów pozytywnie ocenia warunki lokalowe na terenie gminy.
- **Organizacji imprez cyklicznych na terenie gminy:** 62,45% mieszkańców jest zadowolonych z tego aspektu, co świadczy o aktywnym uczestnictwie w wydarzeniach społecznych.
- **Dostępu do Internetu:** 56,13% mieszkańców ocenia go pozytywnie, co wskazuje na stosunkowo dobry poziom infrastruktury cyfrowej.
- **Bezpieczeństwa publicznego:** 47,04% mieszkańców czuje się bezpiecznie, co jest stosunkowo dobrym wynikiem.

- **Dostępności przedszkoli:** 45,85% mieszkańców ocenia ją pozytywnie, co sugeruje dobrą infrastrukturę przedszkolną.
- **Dostępu do oferty kulturalnej (biblioteki, koncerty, wystawy):** 43,48% mieszkańców jest zadowolonych z oferty kulturalnej w gminie.

Problemy i wyzwania:

Największe niezadowolenie mieszkańcy wyrażają w kwestii:

- **Dostępu do opieki zdrowotnej:** Aż 56,92% respondentów jest niezadowolonych z dostępności lekarzy specjalistów i ośrodków zdrowia. To wskazuje na poważny problem w lokalnej służbie zdrowia.
- **Pomocy społecznej:** 19,37% mieszkańców ocenia ją negatywnie, a aż 63,24% wskazuje na brak jednoznacznej opinii, co sugeruje niedostateczną widoczność działań pomocowych.
- **Oferty edukacyjnej szkół:** 25,30% respondentów jest niezadowolonych, co może sugerować braki w ofercie dydaktycznej lub jakości nauczania.
- **Organizacji czasu wolnego:** Mimo że 35,18% mieszkańców jest zadowolonych, to aż 50,99% nie ma jednoznacznej opinii, co może wskazywać na potrzebę większej różnorodności w ofercie klubów sportowych i kół zainteresowań.

Aspekty niejednoznacznie oceniane:

- **Kultywowanie tradycji lokalnej:** 55,73% respondentów przyznało, że trudno im ocenić ten aspekt, co może wynikać z niewystarczającej promocji lokalnych inicjatyw tradycyjnych.
- **Udział mieszkańców w życiu publicznym:** 46,25% badanych ma trudności z jednoznaczną oceną, co może wynikać z braku aktywizacji społecznej lub niskiej frekwencji w wydarzeniach publicznych.

	Niezadowolony/a	trudno powiedzieć	Zadowolony/a
Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	13,83%	50,99%	35,18%
Dostęp do Internetu	26,09%	17,79%	56,13%
Dostęp do informacji na temat wydarzeń w mieście	15,02%	20,95%	64,03%
Dostęp do oferty kulturalnej (biblioteka, koncerty, wystawy itp.)	23,72%	32,81%	43,48%
Organizacja imprez cyklicznych na terenie gminy	10,67%	26,88%	62,45%
Pomoc społeczna	19,37%	63,24%	17,39%
Dostęp do opieki zdrowotnej (lekarze specjaliści, ośrodki zdrowia)	56,92%	27,67%	15,42%
Bezpieczeństwo publiczne	13,83%	39,13%	47,04%
Warunki mieszkaniowe	5,53%	30,83%	63,64%
Oferta edukacyjna szkół	25,30%	37,15%	37,55%
Dostępność przedszkoli	18,58%	35,57%	45,85%
Kultywowanie tradycji lokalnej w życiu codziennym	8,30%	55,73%	35,97%
Udział mieszkańców w życiu publicznym	17,00%	46,25%	36,76%

Wykres 33 W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony z następujących warunków życia w gminie? Proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi.

6. Analiza zebranych wyników

Na podstawie przeprowadzonego badania społecznego dotyczącego mieszkańców Gminy Radzanowo można wyciągnąć kilka kluczowych wniosków dotyczących jakości życia, problemów społecznych oraz wyzwań, przed którymi stoi społeczność lokalna.

W pierwszej kolejności należy odnotować, że zdecydowana większość respondentów oceniła aktualne warunki życia w gminie pozytywnie – 39,53 % wskazań przypada na ocenę „dobre”, a kolejne 30,83 % na „raczej dobre”. Jednocześnie aż 20,95 % badanych określiło sytuację jako „średnią”, natomiast negatywne opinie („złe” i „bardzo złe”) łącznie stanowiły jedynie 1,19 % wszystkich wskazań. W związku z tym rekomenduje się kontynuację dotychczasowych działań utrzymujących wysoki poziom podstawowych usług komunalnych oraz intensyfikację działań w obszarach, które skłaniają znaczną grupę mieszkańców do oceny warunków życiowych jako przeciętnych.

Analiza czynników determinujących trudne warunki życia ujawniła, że najpowszechniej wskazywanymi przyczynami są niezaradność życiowa (52,57 %) oraz alkoholizm (50,99 %), co wymaga wzmocnienia programów edukacyjno–profilaktycznych oraz wsparcia psychologicznego dla osób zagrożonych tymi zjawiskami. Ponadto istotny odsetek respondentów (33,99 %) uznał bezrobocie za główną przyczynę trudności, a 30,83 % wskazało na długotrwałe lub ciężkie choroby, co uzasadnia konieczność koordynacji polityki rynku pracy z programami zdrowotnymi i socjalnymi.

Odnosząc się do skali ubóstwa, warto podkreślić, że zaledwie 14,62 % badanych nie zetknęło się w swoim otoczeniu z rodzinami borykającymi się z ubóstwem, podczas gdy 41,90 %

respondentów oceniło problem jako umiarkowanie rozpowszechniony, a 26,88 % stwierdziło jego istnienie w postaci pojedynczych przypadków. W związku z powyższym rekomenduje się pogłębienie monitoringu potrzeb socjalnych oraz promocję instrumentów wsparcia finansowego dla najbardziej potrzebujących grup społecznych.

Ponadto stopień zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych został oceniony jako dostateczny przez 36,76 % respondentów, natomiast zaledwie 9,88 % uznało działania za bardzo dobre, a 16,60 % – za niewystarczające. Realizowane inicjatywy należy zatem nie tylko wzmacniać merytorycznie, lecz także lepiej komunikować społeczeństwu, aby poprawić świadomość mieszkańców na temat prowadzonych projektów i podnieść ogólny poziom zaufania do służb samorządowych.

W zakresie zadowolenia z poszczególnych obszarów funkcjonowania gminy mieszkańcy najwyżej oceniają dostęp do informacji o wydarzeniach (64,03 %), warunki mieszkaniowe (63,64 %), organizację imprez cyklicznych (62,45 %) oraz dostęp do Internetu (56,13 %), co świadczy o sprawnym systemie komunikacji i rozwoju infrastruktury cyfrowej. Natomiast dostęp do opieki zdrowotnej został oceniony negatywnie przez 56,92 % badanych, co wymusza pilną rewizję infrastruktury medycznej oraz koordynację świadczeń specjalistycznych w celu skrócenia czasu oczekiwania na konsultacje i poprawy jakości usług.

W odniesieniu do sytuacji osób niepełnosprawnych aż 58,50 % mieszkańców zadeklarowało brak wystarczającej wiedzy na temat oferty pomocy, a 31,23 % uznało ją za niewystarczającą. Jedynie 1,58 % było zadowolonych z poziomu wsparcia, co wskazuje na potrzebę zwiększenia dostępności informacji o programach rehabilitacyjnych oraz wzmocnienia promocji usług dla tej grupy.

Analiza problemów seniorów uwidoczniła, że aż 78,66 % respondentów uznało samotność za najpoważniejsze wyzwanie, zaś 77,08 % – problemy zdrowotne. W tej sytuacji konieczne jest rozszerzenie form wsparcia międzypokoleniowego, w tym rozwój dziennego domu pomocy oraz wolontariatu społecznego, które umożliwią osobom starszym aktywny udział w życiu społeczności lokalnej.

Wreszcie w obszarze negatywnych zjawisk dotyczących dzieci i młodzieży w gminie dominują uzależnienia od komputera i Internetu (69,57 %) oraz przemoc rówieśnicza (61,66 %). Dla przeciwdziałania tym zjawiskom rekomenduje się wdrożenie programów edukacyjnych dotyczących zdrowego korzystania z technologii oraz kompleksowej profilaktyki agresji we współpracy z placówkami oświatowymi.

7. Rekomendacje dla Gminy Radzanowo

Na podstawie analizy wyników badań ustalono katalog problemów i niezaspokojonych potrzeb, w odniesieniu, do których wskazane byłoby podjęcie stosownych działań. Celem sprostania oczekiwaniom mieszkańców i poprawy jakości ich życia zaleca się:

Rozbudowa i modernizacja systemu opieki zdrowotnej

- W związku ze zgłaszanymi trudnościami w dostępie do świadczeń medycznych na terenie Gminy Radzanowo konieczne jest opracowanie wieloletniego planu inwestycyjnego. Powinien on koncentrować się na wzmocnieniu lokalnej infrastruktury zdrowotnej poprzez rozwój i modernizację istniejących Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej (NZOZ), których na terenie gminy działają obecnie dwa. Biorąc pod uwagę, że najbliższe poradnie specjalistyczne znajdują się w mieście Płock, plan powinien również uwzględniać działania zmierzające do poprawy dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej dla mieszkańców – np. poprzez uruchamianie punktów konsultacyjnych lub systemów teleporad. Równocześnie zaleca się wdrożenie mechanizmu monitorowania czasu oczekiwania na świadczenia medyczne, co pozwoli na bieżącą ocenę efektywności podejmowanych działań i może stanowić podstawę do negocjacji z Narodowym Funduszem Zdrowia w sprawie przyznania dodatkowych kontraktów na świadczenia zdrowotne.

Wzmocnienie oferty pomocy społecznej i wsparcia materialnego

- Rekomenduje się rozwijanie działań wspierających rodziny w trudnej sytuacji życiowej, uwzględniających szerokie spektrum potrzeb – takich jak doradztwo zawodowe, wsparcie psychologiczne czy pomoc w sytuacjach losowych.

Wdrożenie programu profilaktyki uzależnień i wsparcia psychologicznego

- W odpowiedzi na identyfikowane w badaniu przyczyny pogorszenia sytuacji życiowej, takie jak niezaradność życiowa i alkoholizm, wskazane jest uruchomienie interdyscyplinarnego programu profilaktyki uzależnień. Program powinien łączyć działania edukacyjne realizowane w środowisku szkolnym i lokalnym z dostępem do bezpłatnych konsultacji psychologicznych oraz terapii. Zaleca się nawiązanie partnerstwa z organizacjami pozarządowymi oferującymi wsparcie terapeutyczne oraz

utworzenie mobilnych zespołów interwencyjnych dla osób wymagających natychmiastowej pomocy.

Aktywizacja zawodowa i koordynacja rynku pracy

- W związku ze stosunkowo niewielką liczbą osób bezrobotnych w gminie (211 osób), działania w zakresie aktywizacji zawodowej powinny koncentrować się przede wszystkim na wsparciu osób długotrwale bezrobotnych oraz mających trudności z powrotem na rynek pracy. Rekomenduje się organizację lokalnych inicjatyw o mniejszej skali, takich jak spotkania rekrutacyjne z konkretnymi pracodawcami oraz kursy zawodowe dostosowane do zapotrzebowania lokalnych firm. Zasadne jest także uruchomienie szkoleń przekwalifikowujących finansowanych ze środków europejskich, które pozwolą uczestnikom zdobyć kompetencje poszukiwane na rynku pracy. W celu koordynowania tych działań warto wyznaczyć osobę odpowiedzialną za współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami oraz monitorowanie efektywności podejmowanych inicjatyw, funkcjonującą w ramach już istniejących struktur gminnych.

Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

- Ze względu na zgłaszane bariery architektoniczne oraz utrudniony dostęp do transportu publicznego, konieczne jest przeprowadzenie audytu dostępności obiektów użyteczności publicznej, przystanków oraz ciągów komunikacyjnych. Na podstawie jego wyników należy opracować harmonogram działań obejmujący montaż pochylni, wind, nawierzchni bezprogowych oraz instalację informacji w alfabecie Braille’a.

Rozwój usług środowiskowych dla seniorów

- Uwzględniając problem samotności oraz rosnące potrzeby zdrowotne osób starszych w Gminie Radzanowo, wskazane jest dalsze wzmacnianie środowiskowych form wsparcia dostosowanych do specyfiki gminy wiejskiej. Rekomenduje się kontynuację i rozwój działań realizowanych w ramach Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej (AOON, edycja 2025), który odpowiada na potrzeby opiekunów i osób niesamodzielnych. Warto również wspierać i rozwijać aktywność istniejących już struktur i inicjatyw społecznych, takich jak Uniwersytet Trzeciego Wieku, Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Chór „Złota Jesień” oraz organizacje pozarządowe, w tym Koła Gospodyń Wiejskich, które odgrywają istotną rolę w integracji i aktywizacji seniorów. Te podmioty oferują mieszkańcom liczne formy uczestnictwa w życiu

społecznym — od zajęć edukacyjnych i kulturalnych po wspólne wyjazdy i działania międzypokoleniowe. Z uwagi na braki lokalowe, które obecnie uniemożliwiają utworzenie dziennego domu pomocy, wskazane jest rozważenie w przyszłości możliwości organizacji mobilnych form wsparcia lub partnerskiej współpracy z instytucjami z sąsiednich gmin. Działania te powinny wzmacniać lokalną sieć wsparcia oraz przeciwdziałać izolacji osób starszych.

Profilaktyka w obszarze dzieci i młodzieży

- W odpowiedzi na narastające problemy związane z uzależnieniami od nowych technologii oraz przemocą rówieśniczą, zaleca się opracowanie i wdrażanie spójnych działań edukacyjno-profilaktycznych na poziomie szkół. Kluczowe znaczenie mają warsztaty rozwijające kompetencje cyfrowe, umiejętność radzenia sobie z emocjami, rozwiązywania konfliktów oraz wspierające mediacje rówieśnicze. Działania te powinny być realizowane we współpracy z pedagogami i psychologami szkolnymi oraz dostosowywane do lokalnych uwarunkowań. Wskazane jest również prowadzenie corocznej ewaluacji podejmowanych działań, pozwalającej na ocenę ich skuteczności i planowanie dalszych form wsparcia.

Rekomendacje te mogą stanowić podstawę do opracowania strategii rozwoju społecznego dla Gminy Radzanowo, uwzględniając potrzeby i głos mieszkańców. Wdrażając działania zgodnie z tymi zaleceniami, gmina może skutecznie poprawić jakość życia swoich mieszkańców i zacieśnić więzi społeczne.

Uzasadnienie

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który mówi: "do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Zgodnie z art. 16b ust. 2 cytowanej ustawy, strategia zawiera w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej,
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.